

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra agroekologie a rostlinné produkce

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**Ekologické centrum „Hůrka“ jako součást ekologické
farmy s agroturistikou**

Diplomová práce

Bucharová Věra

Rozvoj venkovského prostoru

Ing. Perla Kuchtová, Ph.D.

© 2021 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci Ekologické centrum „Hůrka“ jako součást ekologické farmy s agroturistikou jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor(ka) uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. 4. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Perle Kuchtové Ph.D. za metodické vedení práce a cenné rady při zpracování této diplomové práce.

Ekologické centrum „Hůrka“ jako součást ekologické farmy s agroturistikou

Souhrn

V diplomové práci „Ekologické centrum „Hůrka“ jako součást ekologické farmy s agroturistikou“ je představen projekt ekologického centra fungujícího v rámci ekologické farmy zabývající se kromě zemědělských činností i agroturistikou situované v obci Svojeck. Obec je součástí mikroregionu Jilemnicko ležícího v regionu Krkonoše a Podkrkonoší částečně spadající do správy Libereckého kraje. Projekt této diplomové práce je koncipován jako návrh nově vznikající ekologické farmy nabízející pobyty na farmě a zároveň návrhu provozu a programu ekologického centra „Hůrka“. Tento areál nabízí služby nejen pro veřejnost ale i pro soukromé příležitosti. Kromě služeb souvisejících s ubytováním a stravováním, bude poskytovat ekologické centrum a farma výuku formou dětských kroužků, příměstských táborů a různorodých programů, které nabízí a poskytuje ekologické centrum ve spolupráci se zaměstnanci farmy a odborníky.

Součástí je zpracované dotazníkové šetření, které se zabývá tématem trávení volného času formou agroturistiky a povědomím veřejnosti o ekologii. Zpracovaná byla vlastní SWOT analýza. Jako riziková se jeví oblast financování rekonstrukce a provozu farmy s ekologickým centrem. Rizikem jsou také právní aspekty a vládní nařízení omezující provoz ekologické farmy, které nelze snadno ovlivnit. Nedostatkem je zajištění také vzdálenost celého areálu od velkých měst a menší míra dopravní dostupnosti.

Oblastí poskytující příležitost je zájem veřejnosti doložený reakcí na dotazníkové šetření, kdy nejčastěji označené možnosti jsou relax, aktivní dovolená a využití lokálních potravin v rámci programů s agroturistikou.

Klíčová slova: ekologické zemědělství, agroturistika, farma, ekologické centrum, lokální produkce, služby

Ecological center „Hůrka“ as a part of organic farm with agrotourism

Summary

In the thesis “Ecological center “Hůrka” as a part of organic farm with agrotourism” a project of an ecological centre operating within an ecological farm concerning agrotourism in addition to agricultural activities situated in municipality Svojek is presented. The municipality is part of the Jilemnicko microregion located in the Krkonoše and Podkrkonoší region, partly under the administration of the Liberec region. The project of this thesis is conceived as a draft of a newly arising organic farm offering stays on the farm and at the same time a draft for the operation and program of the ecological centre “Hůrka”. This compound offers services not only for the public but also for private occasions. Aside from accommodation and catering services, the ecological centre and farm will provide education in the form of children’s clubs, day camps and varied programs, which the ecological centre, in cooperation with farm staff and experts, offers.

Compiled questionnaire survey, which deals with the topic of spending free time in the form of agrotourism and public awareness of ecology, is embodied. A SWOT analysis was elaborated. The one area appearing to be risky is the one of financing the reconstruction and operation of the farm with the ecological centre. There are also risks in legal aspects and government regulations restricting the operation of an organic farm that cannot be easily influenced. Another disadvantage is certainly also the distance of the whole compound from large cities and a lower level of transport accessibility.

The area providing the opportunity is the interest of the public documented by the response to the questionnaire survey, where the most frequently marked options are relaxation, active holiday and the use of local foods within agrotourism programs.

Keywords: ecological farming, agritourism, farm, ecology centre, local production, services

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Cíle práce	10
3. Přehled literatury	11
3.1 Funkce venkovského prostoru	11
3.2 Charakteristika cestovního ruchu na venkově	14
3.2.1 Venkovský cestovní ruch a zemědělství	15
3.2.2 Ekoturismus	16
3.2.3 Agroturistika	17
3.2.4 Ekoagroturistika.....	18
3.3 Cestovní ruch v regionu Krkonoš a Podkrkonoší	18
3.3.1 Cestovní ruch na Jilemnicku.....	19
3.4 Ekologické zemědělství	21
3.5 Potenciál ekologicky hospodařících farem.....	22
3.5.1 Farmy v Krkonoších a Podkrkonoší	22
3.6 Ekologická produkce	24
3.7 Další poskytované služby	25
3.9 Ekologická centra v České republice.....	27
4. Vlastní projekt.....	31
4.1 Popis Farmy	36
4.1.1 Provoz farmy.....	41
4.1.2 Zaměstnanci farmy:	43
4.1.3 Dětské programy:.....	43
4.1.4 Provoz ekologického centra „Hůrka“	44
4.1.4.1 Program ekocentra Hůrka.....	45
4.1.4.2 Vlastní návrh programu ekocentra Hůrka	45
4.1.5 Reklama a propagace:	48
4.1.6 Ekonomické zhodnocení a financování farmy.....	48
4.1.6.1 Příjmy farmy.....	48
4.1.6.2 Výdaje farmy	50
4.1.6.3 Dotace.....	51
4.2 SWOT analýza.....	52
4.2.1 Možnosti dalšího rozvoje.....	53
4.2.2 Dopad pandemie covid-19	54
4.3 Dotazník	55
5. Diskuze	60

6. Závěr.....	66
7. Literatura.....	67
8. Samostatné přílohy	I

1. Úvod

„Česká republika ležící v centru Evropy s bohatou historií, která zde zanechala dědictví prakticky všech stavebních slohů, s přírodou udivující svou rozmanitostí a hojností přírodních druhů a v neposlední řadě s přátelským a vzdělaným obyvatelstvem je přímo předurčena stát se turistickou destinací světového formátu.“ (Indrová 2007)

Cestovní ruch na venkově se neustále rozvíjí a prochází mnoha změnami. Díky příznivému životnímu prostředí i tradičnímu životnímu stylu se stává postupně vyhledávaným místem pro rekreaci a specifické typy cestovního ruchu (ekoturistika, agroturistika, ekoagroturistika). Cestovní ruch na venkově nabízí možnost poznat tradice venkovského prostředí, včetně stravování a konzumace produktů přímo od pěstitelů, chovatelů a producentů. Turisté se mohou zapojit do poznávání života na venkově a také se mohou seznámit se zemědělským hospodařením a výrobou. Cestovní ruch má na člověka významný vliv. Kromě možnosti fyzického a psychického odpočinku se podílí na všestranném rozvoji osobnosti, dotváří životní styl, slouží jako nástroj vzdělávání a mezikulturní výchovy. Vytváří také široké spektrum pracovních příležitostí a je nepostradatelným zdrojem příjmů. Je také prostředkem zvyšování životní úrovně. Je to také odvětví, které se dotýká všech sektorů společnosti na mezinárodní, státní, krajské i místní úrovni.

V rámci cestování člověk poznává svoji vlast a svět. Možnost objevovat jiné země a kultury poskytuje šanci naučit se mnoho nového. Kromě jazyka, náboženství, pravidel, zákonů, zvyklostí a tradic se člověk může naučit postupy, které třeba může dále zdokonalovat a aplikovat. Zkušenosti pak může dále po generace předávat svým potomkům a následovníkům. Lidé odpradáva objevují neustále něco nového, možná lepšího, ale zapomínají na to co tu je, co ho obklopuje a co svou činností nenávratně mění nebo ničí. Kromě toho, jak přírodu využívat, bychom měli také vědět, jak přírodu chránit, obnovovat nebo využívat tak, aby jeho zásah byl co nejméně znatelný. Příroda je tu jen jedna a zničí-li ji nenávratně člověk svou činností, bude mít problém se svojí existencí.

*„Přírodu nechráníme z lásky k přírodě – chráníme ji z obavy o sebe“
Stanislav Komenda*

2. Cíle práce

Charakterizovat potenciál českých ekologických farem s agroturistickým programem s cílem působit na rozvoj ekologického povědomí a znalostí klientů, spolu s vazbou na kulturní tradice, produkční funkce zemědělství, půdně-klimatické podmínky lokality a místní komunitu.

Na základě dostupných zdrojů a podkladů zpracovat návrh činnosti ekologického centra „Hůrka“, farmy v Podkrkonoší působící v odvětví agroturistiky ve spojení s výchovnými a vzdělávacími programy, zahrnujícími krajinnou ekologii.

Porovnat a zhodnotit možnosti uplatnění místní produkce v rámci vzdělávacích a rekreačních služeb poskytovaných ekologickou farmou.

3. Přehled literatury

Zemědělství v České republice prošlo v posledních desetiletích velkými a zásadními změnami. Největší dopad měli na zemědělství různé vlastnické a právní vztahy k půdě za posledních 100 let. Struktura v rámci zemědělské a živočišné výroby se také značně v průběhu let změnila. Osevní plochy se zvětšily a stavy hospodářských zvířat se výrazně zmenšily. Zemědělství (Moudrý at al. 2019) v České republice má dvojí charakter. Většina půdy je obhospodařovaná velkými podniky, menší část půdy je obhospodařovaná početnějšími podniky a soukromými zemědělci s malými výměrami ploch.

3.1 Funkce venkovského prostoru

V České republice je považována za venkovskou ta obec, jejíž počet obyvatel nepřevyšuje 2000 obyvatel (Svobodová & Věžník 2014) a termínem venkovský prostor jsou označovány oblasti s malým počtem obyvatel. Venkov je dle definice autorů spojitě území skládající se z volné krajiny a jednotlivých sídel. Venkov je tak charakterizován jako prostor mezi městy a ucelenými lesními plochami, který tvoří síť menších lidských sídel a technických děl obklopených zemědělsky využívanou krajinou (Svobodová & Věžník 2014).

Krajina a zemědělec (Moudrý at al. 2019), který jako uživatel a ochránce plní řadu funkcí pro společnost. Jednou z řady funkcí je funkce produkční zajišťující potraviny a suroviny pro další využití. Hlavní roli mezi mimoprodukčními funkcemi z hlediska podmínek trvale udržitelného rozvoje je funkce environmentální. Ochrana krajiny je při zemědělské činnosti regulována zákony a předpisy, které podmiňují například získávání dotací, povinné požadavky na hospodaření zemědělského subjektu a další vyhlášky a směrnice regulující hospodaření například v chráněných oblastech.

Ekologické zemědělství (Dryšlová 2015) představuje šetrný způsob hospodaření a výroby potravin, přispívá k ochraně životního prostředí, zlepšení podmínek chovu zvířat a postupnému „oživení“ venkova.

Zemědělství není pouze o znečišťování životního prostředí a znehodnocování půdy, v rámci obhospodařování ploch má zásadní vliv na krajinu a její vzhled. Udržovaná krajina (Moudrý at al. 2019) má významnou funkci estetickou, historickou a výchovnou. Zemědělci se podílejí spolu s vesnicemi a jejich obyvateli, spolky, akčními skupinami a dalšími sdruženími na ochraně historické krajiny, krajinného rázu i ochraně kulturně historických hodnot. Na udržbě, obnově a rozvoji se podílejí veřejný i soukromý sektor a přispívá tak ke zvýšení atraktivity a zajímavosti prostředí. Tato opatření jsou zaměřena na zlepšení kvality života a zvýšení povědomí o přírodních a kulturních hodnotách.

V zájmu ochrany prostředí (Busby & Rendle 2000) bude nutné udržovat úroveň zemědělské činnosti.

Kulturní funkce venkova (Moudrý at al. 2019) přispívá k udržení a rozvoji tradic, obyčejů a zvyků. Podporovat venkovské oblasti je třeba k udržení společenských aktivit jako například tradiční lidové slavnosti, tradiční spolky (dobrovolní hasiči, rybáři, myslivci), podpora místních tradičních řemesel, výroba tradičních krajových pokrmů. Venkovské oblasti jsou charakteristické blízkostí k přírodě a lidem. Lidé na menších vesnicích se více znají a také daleko více spolupracují. S rostoucí velikostí obcí roste anonymita obyvatel. Jeden z důsledků je i schopnost člověka obětovat svůj čas pro činnost, ze které třeba sám nemá prospěch, ale prospěla by třeba spolku nebo celé vesnici. Žebříčky hodnot se rychle mění a prolínání venkova a městského stylu přináší negativní dopady. Kulturní a společenský život (Svobodová & Věžník 2014) podporuje stabilitu a rozvoj nových komunit na venkově.

Venkov (Nilsson 2002) je často považován za zosobnění klidu a odlišného životního stylu na rozdíl od městského způsobu života. Venkovské oblasti plní i funkci rekreační. Rekreačně vhodná krajina (Flekalová 2015) má pozitivní vliv na člověka.

Venkov (Moudrý at al. 2019) je využíván pro volnočasové, zájmové a zdravotní využití přírody. Jejich cílem je podpora ochrany krajiny a využití potenciálu nejen pro ekonomický a zemědělský přínos ale cílem je i zvýšit kvalitu venkovského života. Jednou z forem rekreační funkce krajiny je venkovská turistika. Udržitelná venkovská turistika poskytuje pracovní příležitosti, zvyšuje odbyt produktů zemědělské a řemeslné činnosti. Vliv má i na obnovu a údržbu venkovského přírodního a kulturního dědictví. Turistika na venkově poskytuje zájemcům, kromě ubytování a stravy možnost účastnit se prací souvisejících se zemědělskou výrobou nebo s chovem zvířat. Některé farmy nabízí i různé léčebné terapie a pobyty. Kromě ubytování na venkově má zájemce možnost vycházek do okolí, výletů po turistických či cykloturistických trasách. Venkovská rekreace tak nabízí kromě poznávání a využívání přírody možnost odpočinku či zapojení se do zemědělských činností.

Při návrhu rekreačních aktivit (Flekalová 2015) je třeba dbát na to, aby aktivity nepoškozovaly a neměnily krajinu svým působením. V budoucnu by mohlo nadměrné působení rekreačních aktivit vést ke ztrátě atraktivity lokalit. Poškození a změny v krajině nejsou často způsobeny přímo rekreační aktivitou, ale činnostmi s ní spojenými. Životní prostředí může být ovlivněno například zvýšenou dopravou, hlukem, výstavbou budov, úbytkem rostlinných a živočišných druhů a dalšími negativními vlivy.

Rekreační aktivity by měly být navrhovány s principy udržitelného rozvoje. Rekreační aktivity mohou být mimo jiné spojeny i se zemědělskou činností. Zemědělství může být také turistickou atraktivitou (Goeldner & Ritchie 2014) protože utváří místní prostředí a zemědělské výstavy a veletrhy mohou být také zajímavou atrakcí.

Menší zemědělci (Moudrý at al. 2019) mohou jen těžko konkurovat velkým intenzivním zemědělským podnikům v rámci prvovýroby klasických plodin. Orientují se proto i na pěstování alternativních plodin a jejich zpracování. Zapojují se také do mimoprodukčních aktivit například agroturistiky.

Veškeré oblasti (Goeldner & Ritchie 2014), které usilují o turisty, musí plánovat a rozvíjet turistické zařízení a podporovat programy, které zpřístupní jejich kulturu a tradice. Lidé poznávají jiné způsoby život a obohacují tak svůj život novými zážitky a vědomostmi.

Zemědělsky orientovaný turismus není žádnou novinkou (Busby & Rendle 2000) v celé Evropě je již dlouhodobě uznáván (Sharpley&Vass 2006). Turistické odvětví (Petroman C. at al. 2016) čelí vážným problémům. Nabídka současných turistických produktů a služeb není dlouhodobá. To je i důvodem projevení zájmu o venkovskou turistiku.

3.2 Charakteristika cestovního ruchu na venkově

Česká republika je zemí, která má vhodné přírodní podmínky i kulturně-historické předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu v mnoha formách. Každý účastník cestovního ruchu si může vybrat z mnoha forem zaměření, které uspokojí konkrétní potřeby účastníka. Cestovní ruch (Jakubíková 2012) je nejen prostředkem zvyšování životní úrovně, ale i zdrojem příjmu a příležitostí pro všechny subjekty, které ho mohou využít ve svůj prospěch.

Formy cestovního ruchu (CR) jsou dle autorů (Ryglová at al. 2011) rozděleny na základní a specifické formy. Základní formy uspokojují nejširší potřeby a mezi tyto základní formy patří rekreační cestovní ruch, kulturně - poznávací cestovní ruch, sportovně-turistický cestovní ruch, léčebný a lázeňský cestovní ruch. Mezi specifické formy, které uspokojují specifické požadavky jeho účastníků, patří např.: venkovský cestovní ruch, kongresový a incentivní CR, chatařský a chalupářský, náboženský, gastronomický, sportovní, a mnoho dalších které se utvářejí v souladu s nejnovějšími trendy reagující na životní styl a odvozované od konkrétní činnosti.

Venkovský cestovní ruch též také nazývaný jako rurální cestovní ruch je podle autorek (Drobná & Morávková 2010) formou cestovního ruchu, jehož aktivity jsou spojené s přírodou, krajinou a venkovským prostředím. Lochmanová (2015) uvádí, že venkovská turistika je především spojená s nízkou hustotou obyvatelstva, otevřeným prostorem a malými sídly obvykle do 10 tisíc obyvatel. Dále píše, že venkovská turistika je forma cestovního ruchu, která spojuje šetrnost vůči cílovému místu, návrat k tradicím, ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí a respekt k přírodnímu, kulturnímu i historickému bohatství. Lochmanovou (2015) vymezený pojem, tzv. zelený cestovní ruch, představuje nástroj pro uspokojení takových cestovatelských potřeb, které jsou vyznačeny touhou splynout s přírodou i životním prostředím. Podle autorčina dělení je zelený cestovní ruch rozdělen na dvě složky. Jednou složkou je tzv. ekoturistika a druhou je pak venkovský cestovní ruch, který je pak dále dělen na vesnickou turistiku, agroturistiku, ekoagroturistiku, chataření a chalupaření.

Význam cestovního ruchu na venkově lze dle Ryglové (2007), Lochmanové (2015) a Ryglové at al. (2011) spatřit v jeho společenské prospěšnosti. Dochází k rozvoji prostoru, investicím do vybavenosti obcí, nové výstavbě, stabilizaci obyvatelstva, tvorbě nových pracovních míst. Podporován je rozvoj malého středního podnikání a dochází ke vzniku partnerských vztahů mezi soukromými a veřejnými subjekty. Cílem venkovské turistiky (Drobná & Morávková 2010) je respektovat přirozené prostředí, rozvíjet ho a udržovat. Jedním z dalších cílů je zviditelnit cílovou oblast a udržovat místní tradice. Cílem je také stabilizace venkovského prostoru a návrat člověka k přírodě.

3.2.1 Venkovský cestovní ruch a zemědělství

Cestovní ruch představoval v posledních desetiletích jeden z nejrozvíjenějších a nejpřizpůsobivějších oborů (Stříbrná 2003). V době kdy není ani velká vzdálenost mezi jednotlivými místy žádným problémem a lidé se přemisťují z místa na místo během několika hodin a objevují tak místa i tisíce kilometrů vzdálená. Cestovní ruch sdružuje široké odvětví oborů a mnoho dalších oborů na něj po celém světě navazuje (Kantorková 2016). Tento obor se přizpůsobuje nejrůznějším přáním potenciálních zákazníků a rozvíjí se v různých formách po celém světě.

Cestovní ruch je jedním ze silných odvětví ekonomiky a mnoho míst je na něm ekonomicky závislých. Do roku 2020 bylo toto odvětví téměř v neohrožené situaci a však celosvětová situace v souvislosti s pandemií viru covid-19 ukázala, že i toto odvětví se dokáže doslova otrástit v základech.

Venkovský cestovní ruch je velmi významnou aktivitou pro venkovské oblasti. Venkov a zemědělství však prošly v posledním století velmi výraznými proměnami. Z důvodů navyšující se mechanizace a moderních postupů dochází ke snižování či rušení pracovních míst. Těžká každodenní práce v zemědělství také mnoho lidí odrazuje. Vzhledem k politické situaci 40. - 80. let 20. stol. byly také zpřetrhány vazby mnoha generací na půdu. Mnoho našich předků bylo pevně spjato se zemědělstvím, kdy se s péčí a úctou starali o pozemky a majetky děděné po generace. Z důvodu politické situace byly od 50. let soukromé statky začleňovány pod družstva, či nenávratně zničeny. A i pozemky procházely výraznými změnami, kdy zcelování, rušení mezí, odvodňování ploch a podobně zcela zničilo jejich původní funkci. Mnoho takovýchto míst tak bylo nenávratně zničeno. Od 90. let začala zemědělská družstva postupně zanikat, nebo byla postupně začleňována pod velké zemědělské podniky. Po revoluci v roce 1989 se v rámci restitucí už jen malá část bývalých zemědělců či jejich potomků vrátila k zemědělství. Pozemky, které byly navraceny jejich původním majitelům, byly ve větší míře rozprodány, či pronajaty nově vznikajícím zemědělským podnikům či soukromníkům, kteří se nadále rozhodli v zemědělské činnosti pokračovat. Soukromí zemědělci, kteří po revoluci začínali, neměli lehkou pozici a vybudovat znovu fungující hospodářství, je stálo mnoho sil. Mnoho soukromníků proto i brzo skončilo. Soukromé statky se snaží navázat tam, kde skončili jejich předci a s péčí a úctou se starají o půdu, která jim byla svěřena a kterou chtějí jednou odkázat svým potomkům. Zemědělství je odpradávná činnost, která pomáhá utvářet ráz krajiny a každý lidský zásah se dokáže nesmazatelně vryt do vzhledu krajiny. (Moudrý et al. 2019, Perlín, Perlín & Hupková 2010)

Farmy zabývající se zemědělskou produkcí (Fleischer & Tschetchik 2004) benefitují z turismu. Především pak farmy umístěné v turisticky atraktivním místě s dostatečnou infrastrukturou. Podpora zemědělství nepřímo pomáhá i turismu.

Venkovský turismus (Petroman I. at al. 2016) je úplným opakem městské turistiky. Hlavním účelem je pochopení venkovské kultury, zemědělských činností a tradičního hmotného i nehmotného dědictví.

Venkovský cestovní ruch představuje podle autorů (Zelenka & Pásková, 2012) souborné označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami na venkově (např.: pěší turistika, cykloturistika, hipoturistika a další). Jeho rozvoj souvisí s rozvojem venkova, budováním turistických tras a cyklostezek, s rozvojem farem a alternativního zemědělství. Zahrnuje různé formy šetrného cestovního ruchu, kam lze zařadit agroturistika, ekoagroturistika a ekoturistika.

Venkovská turistika (Sanagustín Fons at al. 2011) se rozvíjí jako nedílná součást prostředí udržitelným způsobem, zachovává identitu lokality a obnovuje zapomenuté činnosti. Lidé na venkově v turistice nacházejí zdroj příjmů, který doplňuje tradiční způsoby zemědělství a chovu zvířat. Za venkovský cestovní ruch (Štěpánek at al. 2001) je považován způsob využití venkovského prostoru a kulturního dědictví spojený s finančně nenáročnými pobyty.

Venkovská turistika vděčí za svůj úspěch díky snaze převážně městského obyvatelstva vrátit se alespoň krátkodobě na venkov. Na počátku této formy turismu (Fischer 2014) byli mezi zájemci převážně mladé rodiny, nyní projevují zájem i jednotlivci, mladé páry nebo vystresovaní manažeři. S měnící se klientelou se mění pohled na základní vybavení a nabídku. Některým turistům stačí pouze zajištění přespání, jiní očekávají wellness, lázně a moderní vybavení.

Mezi produkty venkovské turistiky (Drobná & Morávková 2010) lze zahrnout ubytování, stravování a doprovodné programy ve formě nabídky (sporty, projížďky, lov) doprovodné programy ve vazbě na krajinu a okolí (historie, pamětihodnosti, řemesla, akce typu poutě, posvícení, slavnosti a další) Součástí nabídky jsou lokální potraviny často v biokvalitě.

Pro řadu obcí v České republice (Svobodová & Věžník 2014) je venkovský cestovní ruch diskutovaným tématem. V obcích na základě vhodných předpokladů (přírodní a kulturní atraktivita, infrastruktura, služby a další) připravují a realizují vhodné projekty podporující rozvoj obce i cestovního ruchu.

Venkovský cestovní ruch nabízí využití veškerého bohatství země ve všech podobách jako je ekoturismus, agroturismus a ekoagroturismus

3.2.2 Ekoturismus

Podle Drobnej a Morávkové (2010) je ekoturismus charakterizován jako udržitelná, zodpovědná a etická turistika. Je to forma cestování přírodou, její pozorování s ohledem

na zachování přírodních a kulturních zajímavostí pro další generace. Je postavena na ohleduplném chování všech zúčastněných stran (ubytující / podnikatel, turista). Dovolené jsou koncipovány tak aby turisté buď místu pomohli anebo alespoň více neničili danou oblast. Příkladem mohou být Greenways stezky (cykloturistika, vinařské stezky a další). Ekoturisté (Zelenka & Pásková 2012) vstupují do přírody s respektem a neočekávají úpravu přírody pro jejich pohodlí. Ekoturismus je příležitost pro rozvoj environmentálního vzdělávání, zlepšení vztahu k území a zlepšení biodiverzity. Účastníci ekoturismu jsou motivováni k využití přírody, kulturního a sociálního prostředí tak aby nebyly cestovním ruchem narušovány.

3.2.3 Agroturistika

Agroturistika (Petroman I. et al 2016) je všeobecně používaný termín k popisu aktivit založených na vzájemném vztahu zemědělství a cestovního ruchu.

Podle Lochmanové (2015) je agroturistika formou venkovského cestovního ruchu uspokojující potřeby účastníka u agroturistického podnikatele nebo v zemědělském hospodářství. Agroturismus využívá lokální zdroje a suroviny, je spojen s aktivním odpočinkem, poznáváním života, práce, řemesel a tradic a také účastí na farmářských činnostech.

Agroturistika (Nilsson 2002) se dá považovat za jednu z nejstarších forem venkovského turismu, avšak reálný začátek byl po 2. světové válce. Nové organizovanější formy začaly s řešením evropské zemědělské politiky 80. a 90. let a ovlivněna byla také konceptem sociálního turismu.

Škodová-Parmová (2007) uvádí, že agroturistika je doplňková činnost k hlavní zemědělské činnosti a je tak zdrojem příjmů z ubytování, prodeje vlastní produkce, výrobků, produktů a služeb. Také vytváří podmínky pro hospodaření na méně výnosných farmách a podnicích.

Podnikání v agroturistice (Stříbrná & Mikula 2003) má význam především pro oblasti, které jsou zemědělsky méně produktivní a je potřeba udržet v nich osídlení a vzhled krajiny. Agroturistika je významnou podnikatelskou činností, která je pro venkov potenciálním zdrojem příjmů. Podle Petroman I. et al. (2016) označuje agroturistika jakýkoliv druh činností, který je založen na vztahu zemědělství a cestovního ruchu. Farmy jsou pak otevřené také veřejnosti, která hledá zábavu a vzdělávání. Informace a vědomosti jsou předávány formou praktických ukázek a přímým pozorováním. Agroturistika prošla a prochází mnoha změnami. Je to moderní trávení volného času, které je na vzestupu, ikdyž se neustále mění její podoba a obsah.

K agroturistice nepatří už jen práce na farmě (Dudák & Pavelka 2012) a přilehlých sadech, polích a pozemcích. Do popředí zájmu se dostává možnost blízkého kontaktu se zvířaty, poznávání tradic, řemesel, folklóru, ochutnávka lokálních potravin a tradičních

pokrmů a možné prožití klidného pobytu v souznění s přírodou. Pro mnoho farmářů je také agroturistika jednou z možností jak prodávat vlastní farmářské výrobky a nabízet další služby. Formou agroturismu je ekoagroturistika.

3.2.4 Ekoagroturistika

Ekoagroturistika (Lochmanová 2015) je uskutečňována na ekologicky hospodařících farmách, které se zabývají alternativním zemědělstvím. Typické je v případě této formy sepětí s farmářskou rodinou, účast na zemědělských pracích, konzumace lokálních bio produktů farmy. Je to moderní produkt cestovního ruchu (Václavík 2008), který je šetrný k přírodě a zároveň umožňuje rozvoj podnikání na venkově.

3.3 Cestovní ruch v regionu Krkonoš a Podkrkonoší

Čechy (Štěpánek at al. 2001) jsou velmi různorodým regionem jak po přírodní, kulturní i historické stránce. Krkonoše jsou nejen nejvyšším českým pohořím, ale i turisticky nejvyužívanějším. Nejvýznamnějšími historickými středisky jsou Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou, Harrachov a Rokytnice nad Jizerou. Krkonoše mají nejlepší infrastrukturu pro sjezdové lyžování a výborné podmínky pro běžkaře. V letním období jsou centrem pro pěší turistiku. Krkonoše představují tradiční rekreační prostor pro tuzemské i zahraniční návštěvníky.

Oblast Krkonoš a Podkrkonoší (Dudák & Pavelka 2012) patří k nejvýznamnějším regionům v České republice. Území turistického regionu se rozkládá na části území Libereckého a Královéhradeckého kraje. Značnou část regionu zahrnuje od roku 1963 Krkonošský národní park.

Významným regionem cestovního ruchu (Štěpánek at al. 2001) je i oblast Českého ráje, které se řadí mezi nejatraktivnější místa. Vedle skalních útvarů (Prachovské skály, Hruboskalsko, Maloskalsko) jsou dominantou i zříceniny (Trosky, Kumburk) a hrady (Kost, Valdštejn a další). V regionu se zachovala i typická lidová architektura – Jičínsko, Turnovsko (Dlaskův statek), Jilemnicko (Zvědavá ulička). Horské oblasti jsou navštěvovány zejména v letním a zimním období. Kulturní a přírodní památky jsou cílem zejména v letním období.

Nabídka ubytování je tu velmi různorodá od hotelů, penzionů, ubytoven, soukromých chat a chalup po možnost ubytování na farmách. Nabídka ubytování na farmách je tu také široká a postupně se rozšiřuje. Širokou nabídku ubytování nabízí například webový portál Region Krkonoše (dostupné k 8. 4. 2021 z <https://www.region-krkonose.cz/ubytovani/>) nebo například také portál hotelypenziony.cz (dostupné k 8. 4. 2021 z <https://www.hotelypenziony.cz/podkrkonosi/?kapacita=2>), nebo také portál svazu venkovské turistiky a agroturistiky - prazdniny na venkove (dostupné k 8. 4. 2021

<https://www.prazdninynavenkove.cz/seznam?k=7&s=1&o=0>), také webová stránka ubytování na farmě, která nabízí především ubytování na farmách, rančích a penzionech (dostupné k 8. 4. 2021 <http://www.ubytovaninafarme.cz/index.html?locality=5>). Internetový prohlížeč nabízí rozličné stránky s nabídkami ubytování a potenciální zákazník má z čeho vybírat podle mnohých kritérií.

Obr.1 Mapa turistických regionů

Turistické regiony České republiky

Zdroj: Asociace turistických regionů ČR

3.3.1 Cestovní ruch na Jilemnicku

Pro oblast Jilemnicka je cestovní ruch hlavním pilířem rozvoje. Na území Jilemnicka se nachází hornatá oblast Krkonoš, část tohoto území patří do Krkonošského národního parku. Část území patří do oblasti Geoparku Český ráj. Na tomto území působí dobrovolné sdružení „Jilemnicko-svazek obcí“, které sdružuje 21 obcí západních Krkonoš a Podkrkonoší. Sdružení vzniklo za účelem dosažení vyváženého ekonomického rozvoje se zaměřením na rozvoj cestovního ruchu, technické a dopravní infrastruktury, zachování životního prostředí, přírodních a kulturních hodnot regionu. Svazek působí v oblasti obnovy a rozvoje venkova a realizuje různé projekty zaměřené na vzdělávání a podporu místních lidových tradic.

Území Jilemnicka (Paulů 2012) je významné z hlediska cestovního ruchu díky výše položeným obcím se sportovními středisky. Zimní a letní turistická sezóna je zdrojem příjmů pro většinu obcí. Znamená to však také větší příliv turistů do obcí. Mezi hlavní

turistické aktivity v regionu patří pěší turistika, cykloturistika, běžecké a sjezdové lyžování, hipoturistika a další. Na Jilemnicku se nachází mnoho turisticky atraktivních míst, jako jsou například hrady, zámky, muzea, rozhledny, přírodní atraktivita a mnoho dalších. Obce na Jilemnicku žijí bohatým kulturním životem. Ve většině obcí působí různé spolky, sdružení, sportovní oddíly, sbory dobrovolných hasičů, myslivecké a rybářské spolky. Některé z obcí nabízí různě vybavené sportoviště, víceúčelové sportovní areály, dětská hřiště a kulturní domy. Výše zmíněné spolky ve spolupráci s místní samosprávou pravidelně zajišťují a pořádají kulturní a sportovní akce nejen pro místní ale i širokou veřejnost. Během roku jsou pořádány plesy, plesové zábavy, dětské karnevaly, šibřinky, hudební koncerty a festivaly, ale třeba také tradiční trhy, jarmarky a farmářské trhy.

3.4 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství (Zelenka & Pásková 2012) je též nazývané jako alternativní zemědělství, biozemědělství nebo organické zemědělství. Ekologické zemědělství je moderní formou zemědělské výroby pracující s osvědčenými tradičními postupy a nejmodernějšími vědeckými poznatky. Ekologické zemědělství sdružuje rostlinnou a živočišnou výrobu, která bere ohledy na přirozené koloběhy a závislosti. Způsob hospodářství je založený na používání pouze organických hnojiv, zásadách etického chovu, ochraně životního prostředí a udržení biodiverzity.

Organické zemědělství (Markuszewska & Kubacka 2017) je systém, který úzce souvisí s kvalitou a ochranou životního prostředí a produkcí potravin. Evropské země (Markuszewska & Kubacka 2017) představují organické zemědělství jako možnost udržitelného zemědělství. V roce 2014 byla v Evropě celková plocha 10,3 milionu hektarů a nadále pokračuje vzestupný trend tohoto zemědělského způsobu hospodářství.

Ekologické zemědělství je v České republice legislativně pevně daný systém s přísně nastavenými a kontrolovanými pravidly. Garantem dodržování pravidel v České republice je Ministerstvo zemědělství. Podle dat ministerstva zemědělství (Ministerstvo zemědělství 2020) bylo k 31. 12. 2019 v systému ekologického zemědělství registrováno 4688 certifikovaných farem obhospodařujících výměru 554 176 ha zemědělské půdy, což je asi 15,59 % z celkové výměry zemědělské půdy v České republice. Podle webových stránek ministerstva zemědělství (Ministerstvo zemědělství 2009-2021) bylo k 24. 1. 2021 v ČR celkem 5809 ekologických subjektů z toho 4666 ekologických zemědělců. Ekologicky obhospodařovaná půda je v rozsahu 540 889, 31 ha. Rozšiřování výměry ekologicky obhospodařované půdy určuje rostoucí význam tohoto šetrného způsobu hospodářství.

Ekologické zemědělství (Dryšlová 2015) si v České republice i ve světě získalo a získává stále větší popularitu i podporu ze strany zemědělců i spotřebitelů. Ekologické zemědělství má v České republice více než dvacetiletou tradici.

Ekologická farma též ekofarma je zemědělský podnik, který hospodaří způsobem, který neničí životní prostředí a respektuje přirozené postupy a principy. Zahrnut je soubor postupů (Leifeld 2012) zaměřených na šetrnou výrobu k životnímu prostředí v závislosti na uzavřeném koloběhu živin na farmě, střídání plodin na podporu úrodnosti a zvýšení obsahu půdní organické hmoty. Toto zemědělství nepoužívá chemické hnojiva a látky, které zatěžují půdu, vodu a organismy.

Hospodářská zvířata (Ekoživot.cz 2011) jsou chována způsobem, který jim poskytuje přirozené podmínky pro růst a vývoj. Úrodnost půdy je při ekologickém způsobu hospodářství dosaženo organickými hnojivy, osevními postupy a šetrným zpracováním půdy. Díky šetrným postupům ekologického zemědělství se kromě cíleně chovaných a pěstovaných druhů navrací do ekosystému další druhy rostlin a zvířat, které jsou na sobě různými způsoby závislé a navrací se tak pestrost do krajiny.

3.5 Potenciál ekologicky hospodařících farem

Rok od roku přibývá certifikovaných ekologických farem a přibývá i farem, které jsou v přechodném období. Dále přibývají farmy, které by mohli fungovat jako ekologické, avšak dosud nemají platnou certifikaci ekologického zemědělce. Mnoho menších farem se snaží o půdu starat tak jako jejich předci a to s pokorou, láskou a péčí za pomoci přirozených cyklů v souladu s ročními obdobími.

Podle (Dudák & Pavelka 2012) jsou lidé, kteří ke své zemědělské činnosti připojují i nabídku pro agroturistiku, zodpovědní ve vztahu k přírodě a svou prací přispívají k zachování české krajiny. Na agroturistických farmách (Sznajder et al. 2009) pochází značná část příjmů z turismu a další pak ze zemědělské produkce.

Ekologické farmy s agroturistickým programem, nabízející ubytování, cílí své nabídky na všechny věkové kategorie. Farmy nabízí náhled do zemědělské činnosti a rozličné programy pro skupiny i jednotlivce. Výběr agroturistických lokalit je velmi pestrý. Potenciální zájemce má možnost vybrat si pobyt například v malé roubence, větší zemědělské usedlosti, tvrzi či třeba v přepychovém statku. Výběr je velmi široký a zájemce se může inspirovat například na webovém portálu www.prazdninynavenkove.cz, který provozuje svaz venkovské turistiky, zahrnující velmi obsáhlou nabídku.

Pobyt na farmě (Ekoživot.cz 2011) může člověka nasměrovat různými směry a upravit jeho mínění na problematiku zemědělství. Někdo rád krátkodobě zkusí práci v zemědělství a přiblíží si tak každodenní činnosti svých předků a ocení tak tvrdou práci, která je za většinou potravin, které se nám dostanou na stůl. Někdo se rád postará o zvířata, která si z mnohých důvodů nemůže či nechce nepořídít. A někdo si jen rád zpříjemní dovolenou pobyt na venkově.

3.5.1 Farmy v Krkonoších a Podkrkonoší

V Libereckém kraji (ČTPEZ 2018) pod který část území Krkonoš a Podkrkonoší spadá, je více než třetina území obhospodařované ekologicky. Dominují převážně travní porosty s chovem zvířat. Šetné extenzivní hospodaření napomáhá k ekologické stabilitě. Rozvoj zažívá i ekologické ovocnářství a zpracování ovoce. Dále se postupně rozvíjí i zpracování masa a mléčných výrobků. V celém Libereckém kraji je celkem 281 farem činných v ekologickém zemědělství a z toho jich je 77 v okrese Semily (MZe 2021).

Zemědělství je jedním z odvětví, které je závislé na faktorech, jako je geografická poloha, klima a kvalita půdy. Liberecký kraj (ČSÚ 2009) se nachází v mírném pásmu v mírně teplé oblasti, severovýchodní hornatá část kraje je v lehce chladné oblasti, západní a jihozápadní část je v mírně teplé oblasti. V podstatně většině mají ve struktuře půdy zastoupení hnědozemě a méně jsou zastoupeny písčité, šterkovité,

hlinitopísčité a další typy půd. Jedním z významných faktorů působících na zemědělskou činnost je existence chráněných území v různém plošném rozsahu.

Oblast Jilemnicka (Paulů 2012) spadá v rámci České republiky do oblasti, která je hodnocena jako oblast s méněpříznivými podmínkami. V rámci územních částí, které spadají do chráněných oblastí, národního park a dalších míst s různými stupni ochrany se stále více prosazuje ekologický způsob zemědělství.

Farem se v této oblasti nachází více ať už hospodařících konvenčně či ekologicky. Zmíněn je výběr farem z nejbližšího okolí.

Ekofarma u Kotyků- Josef Kotyk, Roztoky u Jilemnice 82. Farma zajišťuje ubytování a stravování ve vlastní restauraci. Nabízí zapojení do zemědělských prací, projížďky na koních, programy pro děti. Ekofarma se kromě agroturistiky zabývá produkcí zemědělských plodin a chovu masného skotu aberdeen angus. (dostupné k 11. 4. 2021 z <http://www.ekofarmaukotyku.cz/farma/agroturistika>)

Farma Hucul – Ivan a Marie Karbusičtí, Janova Hora 92 Vítkovice v Krkonoších. Farma zajišťuje ubytování a stravování v restauraci, Nabídka farmy zahrnuje výuku jízdy na koni, vyjížďky do okolí nebo zapojení se do zemědělské činnosti Každoročně pořádají křtiny hřbat huculských koní, jejichž chov patří mezi jeden z nejlepších v ČR. Chov koz a chov skotského náhorního skotu Higland. (dostupné k 11. 4. 2021 z <http://www.hucul.cz/>)

Biofarma pod Hájkem – Hana Řehořková, Horní Branná. Farma nabízí ubytování v Penzionu a v chatě pod Hájkem. Nabízí prodej biohovězího a krkonošských hovězích specialit. Farma nabízí pobytové vzdělávací aktivity týkající se pěstování, zpracování faremních produktů či péči o faunu, flóru a půdu. Farma je zapojená do projektu „Skutečně zdravá škola“ (nabídka vzdělávacích aktivit a programů pro školáky a děti) (dostupné k 11. 4. 2021 z <https://biofarma-pod-hajkem-cz.webnode.cz/>)

Horská zemědělská usedlost „Na Zvonici“ - Waldmannovi, Paseky nad Jizerou. Ubytování „Na Kovárně“. Ekologické zemědělství zaměřené na chov ovcí Romney, produkce biojehněčího masa. (dostupné k 11. 4. 2021 z <http://www.zvonice.com/>)

Smejkalova bouda – Kněžice u Vrchlabí. Ekologicky hospodařící farma a sportovní areál s ubytováním. Nabídka venkovních sportovních ploch pro sportovní soustředění. Domácí kuchyně, bio hovězí a bio mléčné produkty. Zajištění firemních školení, škol v přírodě, různé doprovodné programy. (dostupné k 11. 4. 2021 z <https://smejkalovabouda.cz/>)

Další zemědělské farmy a družstva v okolí jsou například: Agrofarma Zlatá podkova v Rokytnici nad Jizerou, Ranč Kocanda manželů Kiechererových ve Mříčné, Krakonošův ranč-hospodářské družstvo Poniklá, Rodinná farma Teri Horní Lánov a mnoho dalších rodinných farem a podniků v okolí, které také zástávají především zemědělské činnosti.

3.6 Ekologická produkce

Jedním z produktů ekofaremu jsou například biopotraviny, po kterých je stále vyšší poptávka. Lidé začínají dávat přednost kvalitním potravinám. Ekologičtí producenti surovin prvovýroby, zpracovatelé, výrobci a prodejci biopotravin jsou certifikováni ekologičtí zemědělci podle zákona 242/2000 sbírky. Produkty se dají zakoupit většinou přímo na farmě nebo na některém z farmářských trhů. Jejich nabídka se s rostoucí poptávkou postupně rozšiřuje.

Biopotraviny v biokvalitě (Mze 2019) je možné nakoupit napříč veškerým sortimentem potravin - ovoce, zelenina, maso, mléko, vejce, mouka, koření a další. Bioprodukty jsou prodávány v běžných i specializovaných prodejnách potravin, lékárnách, drogeriích, různých řetězcích, na trzích či na internetu. Produkce biopotravin je šetrnější k přírodě. Počet kupujících bio pomalu narůstá (MZe & AGRI ČR+ 2015). Nabídka se rozšiřuje a bioprodukty se stávají stále dostupnějšími. Biopotraviny a produkty ekologického zemědělství mají v České republice vlastní logo a to značku BIO

Obr.2 České národní logo pro označení bioprodukce

Zdroj.: Mze (2021)

V posledních letech se rozrostla nabídka i o nákup takzvanou formou bedýnek (Svět bedýnek 2021). „Bedýnky“ jsou forma nabídky ovoce, zeleniny a dalších výrobků. Zemědělec, popřípadě zprostředkovatel nabídne tzv. bedýnku v ní určité druhy potravin a ty pak podle zájmu rozváží potenciálním zájemcům po předem dané trase či předává na zprostředkovatelském místě. Bedýnka vždy obsahuje předem daný různorodý sortiment, který se mění podle ročního období a aktuální nabídky. Kromě nabídky jednotlivých zemědělců se přenáší nabídka i na webové portály, které sdružují nabídku výrobců a farmářů a podporují tak prodej lokálních potravin. Mezi portály nabízející potraviny patří například portál Scuk.cz (dostupné k 11. 4. 2021 z <https://www.myjsme.scuk.cz/>) dále třeba Svět Bedýnek (dostupné k 11. 4. 2021 <https://www.svetbedynek.cz/>), dále třeba webová stránka Nákup z farmy (dostupné k 11. 4. 2021 <https://www.nakupzfarmy.cz/>) a další. Kvalitní lokální potraviny si své

odběratele najdou i bez mediální reklamy. Pro zemědělce je důležitá především spokojenost, dobré zkušenosti a zpětná vazba odběratelů.

Další možností prodeje biopotravin jsou například automaty (ASZ 2021). S rozšiřujícími se moderními technologiemi jsou uváděny na trh automaty na prodej mléka, vajec, čerstvého masa, brambor a podobně. Se současnou situací, kdy je dáována přednost bezkontaktnímu prodeji je i toto jedna z alternativních možností prodeje zemědělských produktů, která má potenciál dalšího rozvoje. S rozvíjejícími možnostmi prodeje a stále se rozšiřující nabídkou není problémem dostupnost biopotravin. Problém je spíše osvěta na toto téma. Mnoho nakupujících stále hledí spíše na cenu a kvantitu, než na kvalitu potravin.

V rámci venkovské turistiky a agroturistiky (Stříbrná & Mikula 2003) mohou být právě biopotraviny zařazeny i jako doprovodný program.

3.7 Další poskytované služby

Služby v agroturistice (Stříbrná & Mikula 2003) nezahrnují pouze ubytování a stravování, ale zajišťují také doprovodný program ve volném čase. Doprovodné programy zvyšují atraktivitu nabízených služeb. Takovéto programy umožňují specializaci či jedinečnost nabídky. Program nemusí být organizován ubytovatelem, lze zařadit i aktivity pořádané zprostředkovatelem. Zařazené aktivity mohou být vázané i na okolní turisticky významné cíle (pamětihodnosti, přírodní atrakce) nebo sportovní a kulturní události. V rámci doprovodných programů je vhodná spolupráce podnikatelů, veřejné správy i místních obyvatel. Bližší spolupráce může mít prospěch pro všechny strany. Silnou stránkou agroturistiky je propojení turistů a návštěvníků s venkovským prostředím a zemědělskými činnostmi. Poskytované služby často navazují na činnosti farmy nebo zemědělského podniku. V rámci zemědělských činností lze turisty a návštěvníky dobrovolně zapojit do sezónních prací týkajících se zpravidla méně náročných a bezpečnějších aktivit.

Nabídka stravování je přizpůsobená tradičním místním pokrmům a zvykům s tím spojených. Zařazeny jsou pak převážně lokální potraviny a biopotraviny. V rámci volného času lze zařadit program zahrnující například zpracování a využití různých potravin v rámci stravování. Popularizace tradičních pokrmů a „zapomenutých“ receptů.

Mezi další nabízené služby podle autorů (Stříbrná & Mikula 2003) (Kantorková 2016) zpravidla patří vyjížděky na koních, jízda v kočáře, na bryčce či na saních. Jednou z možností je i zprostředkování v jiném zařízení, které se orientuje na chov koní a činnosti s tím spojené. K dalším nabízeným aktivitám patří například lov zvěře a rybaření. Tyto služby však závisí na rozsahu lesních a vodních ploch v okolí. Tyto aktivity nelze nabízet automaticky, je nutné zajistit bezpečnost a dodržování zákonů. Je

vhodné tuto nabídku konzultovat s místními mysliveckými a rybářskými spolky a popřípadě nechat tyto aktivity zajišťovat tyto spolky v rámci spolupráce.

V rámci doprovodných programů lze přizpůsobit nabídku služeb letním a zimním sportům. Škála aktivit je velmi široká a každý jedinec si může vybrat podle svých možností.

Farmářské trhy jsou jednou z možností prezentace a prodeje zemědělské produkce a široké nabídky farmářských výrobků, zpravidla v bio kvalitě. A zároveň tak trochu reklamou pro farmáře či výrobce. Podmínkou účasti na farmářských trzích je zpravidla vlastní produkce či výroba a obvykle také prodej zboží z regionu, kde se farmářský trh koná. Farmářské trhy jsou spjaty s pravidly a náležitostmi vycházejících z kodexu farmářských trhů a pravidel státní zemědělské a potravinářské správy a státní veterinární správy. (Dostupné k 11. 4. 2021 z <https://www.trhyfarmarske.cz/cim-se-ridime>)

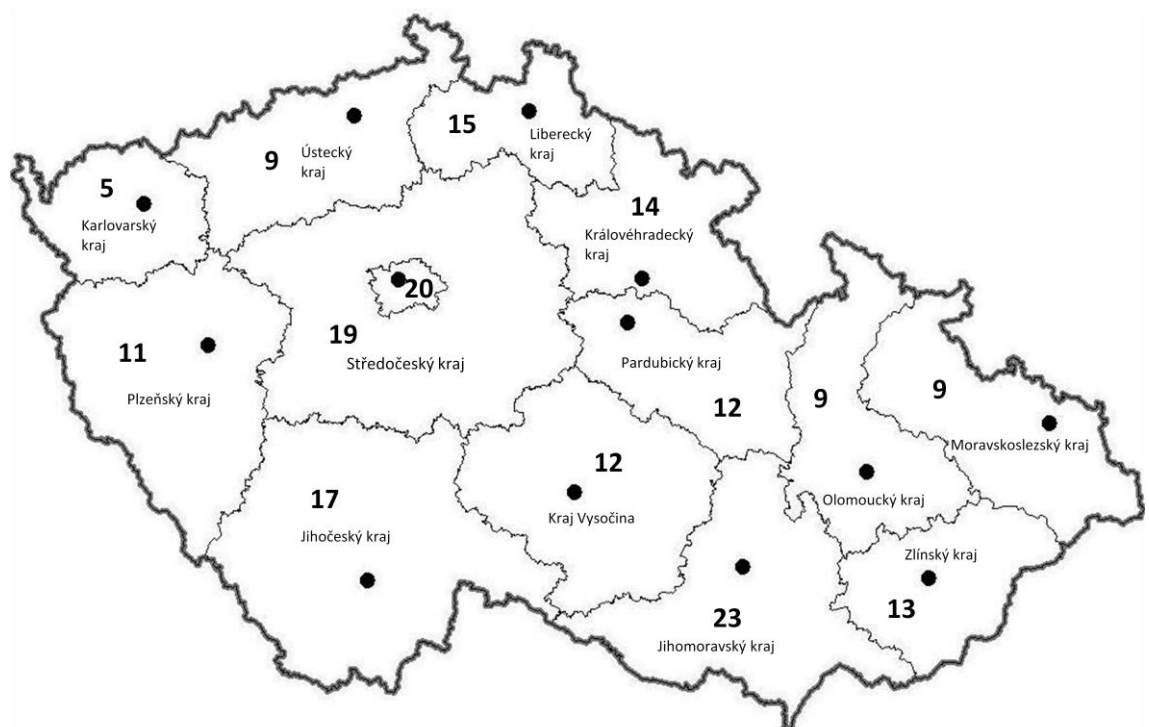
Projekt skutečně zdravá škola - farmy nabízející vzdělávací aktivity a programy. V roce 2019 byl například realizován v rámci projektu skutečně zdravá škola program „Na farmu“ – prostřednictvím návštěvy farmy poznají žáci jaká práce je zapotřebí k produkci potravin. (Dostupné k 11. 4. 2021 z <https://www.skutecnezdravaskola.cz/mapa-vzdelavacich-farem>)

3.9 Ekologická centra v České republice

V České republice (MŽP 2021 & ekocentra.cz) byla za posledních 20 let vytvořena unikátní síť neziskových organizací, které provozují ekocentra. Snahou ekocenter je učit, vzdělávat a informovat společnost o jedinečnosti a závislosti jednotlivých složek životního prostředí. Hlavní cíl ekocenter je naučit společnost chovat se k životnímu prostředí tak, aby bylo uchováno i pro další generace. Ekocentra poskytují široký rozsah služeb v oblasti životního prostředí a jeho ochrany. Podle webových stránek ekocentra.cz (dostupné k 28. 3. 2021 z <https://www.ekocentra.cz/ekocentra/>) v České republice v roce 2021 fungovalo 188 ekocenter.

Ekocentra jsou v roce 2021 v jednotlivých krajích České republiky zastoupeny následovně (viz. Obr. 3 mapa ČR a Tab. 1 Přehled ekocenter v okresech/obvodech).

Obr.3 Mapa ČR

Zdroj: Zeměpis.com 2002-2021 + vlastní úprava

Po celé České republice je provozováno 188 ekocenter. V jednotlivých krajích republiky se ale nachází velmi rozdílné počty center. Nejvíce ekocenter se nachází na Jižní Moravě (23), dále ve Středočeském kraji (19) a v Praze (20). Naopak nejmenší počet ekologických center má Karlovarský kraj (5). V jednotlivých okresech a městských obvodech jsou také nerovnoměrně centra zastoupeny. Níže jsou vypsány

Tab.1 Přehled ekocenter v okresech/obvodech

Kraj (celkem)	Okres /obvod	Počet	Kraj (celkem)	Okres /obvod	Počet
Jihomoravský kraj (23)	Blansko	1	Zlínský kraj (13)	Kroměříž	1
	Brno-město	12		Uherské Hradiště	5
	Brno-venkov	3		Vsetín	4
	Břeclav	3		Zlín	3
	Hodonín	1	Pardubický kraj (12)	Chrudim	6
	Vyškov	2		Pardubice	1
	Znojmo	1		Svitavy	1
Praha (20)	Praha 1	1		Ústí nad Orlicí	4
	Praha 2	2	Havičkův Brod	2	
	Praha 3	1	Jihlava	3	
	Praha 4	2	Pelhřimov	1	
	Praha 5	1	Třebíč	3	
	Praha 6	2	Žďár nad Sázavou	3	
	Praha 7	2	Plzeňský kraj (11)	Klatovy	3
	Praha 9	2		Plzeň – jih	2
	Praha 10	7		Plzeň-město	3
	Středočeský kraj (19)	Benešov		5	Plzeň-sever
Kladno		1		Rokycany	2
Kolín		1	Ústecký kraj (9)	Chomutov	1
Kutná Hora		1		Děčín	3
Mělník		1		Litoměřice	1
Mladá Boleslav		2		Louny	1
Nymburk		1		Most	3
Praha- východ		3	Olomoucký kraj (9)	Jeseník	1
Praha- západ		1		Olomouc	4
Příbram		2		Prostějov	1
Rakovník	1	Přerov		2	
Jihočeský kraj (17)	České Budějovice	3		Šumperk	1
	Český Krumlov	1	Moravskoslezský kraj (9)	Bruntál	2
	Jindřichův Hradec	3		Frýdek-Místek	2
	Písek	1		Karviná	1
	Prachatice	5		Nový Jičín	2
	Strakonice	3		Ostrava- město	2
	Tábor	1	Karlovarský kraj (5)	Cheb	2
	Liberecký kraj (15)	Česká Lípa		3	Karlovy Vary
Liberec		7	Královéhradecký kraj (14)	Hradec Králové	2
Semily		5		Jičín	2
Královéhradecký kraj (14)	Náchod	2		Rychnov nad Kněžnou	3
	Trutnov	5		Trutnov	5

Zdroj.: vlastní zpracování podle dat z Ekocentra.cz (k 11.4. 2021 dostupné z <https://www.ekocentra.cz/ekocentra/>)

Ekocentra poskytují široký rozsah služeb pro různé cílové skupiny různého věku. Organizovány jsou programy pro předškolní a školní mládež, vzdělávací programy pro veřejnou správu, programy pro podnikatele, ale i pro širokou veřejnost. Formy programů jsou velmi rozmanité od teoretických výkladů, praktických ukázek až po programy s vlastní tvorbou. Programy zahrnují například: ekologickou výuku, terénní programy, školní ekologické projekty, exkurze a třeba i tvořivé dílny. Časová náročnost jednotlivých programů je různá a pohybuje se od několika desítek minut až po několik dní při rozsáhlejších programech. Každé ekologické centrum má svůj pestrý program zaměřený na různá témata buď formou přednášek anebo pobytových programů. Ekocentra mají ve většině případů vlastní přednáškové či pobytové prostory. Ekocentra se zaměřují na následující témata:

- Biopotraviny
- Oprava
- Dotace
- Ekologická domácnost
- Energetika
- Les
- Odpady
- Ochrana přírody
- Ovzduší
- Péče o krajinu
- Stavebnictví
- Tradiční řemesla
- Udržitelný rozvoj
- Voda
- Zelená úsporám
- Zvířata

Ekologická výchova v centrech je podporována i dotacemi z ministerstva životního prostředí. Dotační výzvy jsou především zaměřeny na ekologické programy pro žáky mateřských a základních škol.

Například v roce 2019 byly přijímány žádosti do výzvy 3/2019 Tematické kampaně. V této dotační výzvě bylo nabízeno až 10 milionů korun na podporu akcí zaměřených na ochranu ovzduší, klimatu, předcházení vzniku odpadů a zapojení lidí do ochrany životního prostředí.

V roce 2020 pak byly přijímány žádosti do výzvy 1/2020 Národní síť EVVO (Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta) v rámci národního programu Životní prostředí. Žádosti se podávají elektronicky přes agendový informační portál státního fondu životního prostředí ČR (AIS SFŽP). Na výzvu 2020 bylo připraveno 15 milionů korun. Přesné podmínky byly stanoveny na webových stránkách www.narodniprogramzp.cz

4. Vlastní projekt

Ekologické centrum „Hůrka“ bude umístěno do Podkrkonošské obce Svojek jako součást znovu vznikající farmy. Celý projekt bude financován z vlastních zdrojů, hypotečního úvěru a po možném začátku provozu i z výtěžku ekologické farmy. Pozemky, původní budovy a stroje, získala majitelka darem. Rekonstrukci, renovaci a další práce už financuje z vlastních zdrojů a z hypotečního úvěru. Odhadovaná cena celého projektu je kolem 10 milionů korun. Ekologická farma se bude zabývat rostlinnou i živočišnou produkcí. Živočišnou produkci bude zastupovat chov ovcí, králíků a drůbeže. Obhospodařovány jsou trvale travní porosty částečně sloužící k pastvě a částečně k produkci sena. Sít se bude také obilí především pro krmné účely. Pěstovány budou také brambory, zelenina, bylinky a ovoce, určené pro spotřebu v rámci stravování na farmě a pro výrobu faremních bioproduktů. Farma bude prodávat čerstvé maso (skopové, králičí, drůbež), vejce, čerstvou zeleninu, ovoce (džemy, sušené ovoce), čerstvé a sušené bylinky. Prodej bude uskutečňován v rámci denního provozu farmy a také v rámci pořádaných farmářských trhů a tematických programů ekologického centra. Farma bude prodávat nejen vlastní výrobky, ale také naváže spolupráci s dalšími certifikovanými farmáři a bude fungovat jako prodejní a výdejní místo bedýnkového systému prodeje výrobků a produkce Českých farmářů, především těch lokálních. Kromě výše zmíněné živočišné produkce se v blízkosti farmy budou chovat i včely, především jako opylovači, ale také pro produkci medu.

Celý projekt je umístěn do Svojků, malé obce v okrese Semily ve východní části Libereckého kraje. Současně patří i do mikroregionu Jilemnice. Mikroregion Jilemnicko leží ve východní části Libereckého kraje.

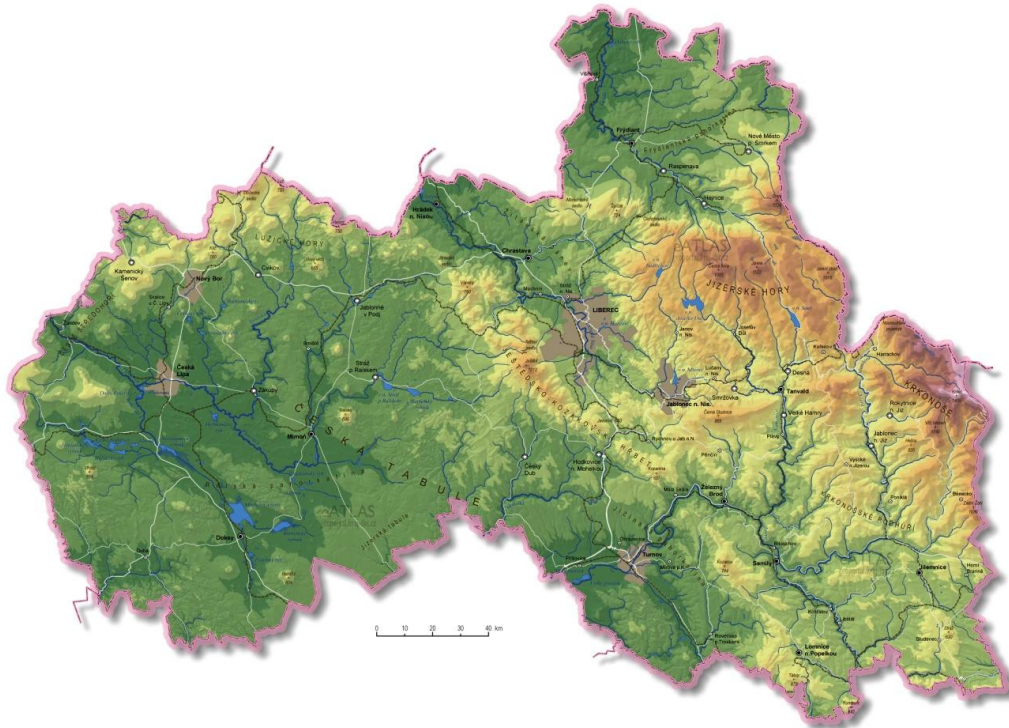
Obr.4 Mapa ORP Libereckého kraje

Zdroj: Centrum pro regionální rozvoj ČR (2015)

Liberecký kraj se rozprostírá na severovýchodě republiky a patří k nejmenším krajům, a to nejen rozlohou, ale i počtem obyvatel. Rozloha kraje činí 3163km² (4% z celkové rozlohy republiky) a k 1. 1. 2020 zde žilo 443 398 obyvatel (Liberecký kraj). Jilemnicko se nachází v lokalitě západních Krkonoš a Podkrkonoší.

Obr. 5 Mapa Libereckého kraje:

Zdroj: <https://geoportal.kraj-lbc.cz/geografie>

„Jilemnicko je území v podhorském kraji, které podle popisu umístěného na webových stránkách svazku obcí vyniká neobyčejně malebnou a různorodou krajinou, jehož drsné podnebí zajišťuje ve vyšších polohách dlouhé zimy s dostatkem sněhu a vynikajícími podmínkami pro lyžování. I ostatní roční období nabízejí všem věkovým kategoriím ideální možnosti pro rekreaci. Navštívit zde můžete monumentální horské hřebeny s úchvatnými výhledy a stejně tak i romantické údolí Jizery. Oblast je provázána společným nebo velmi podobným historickým vývojem, který zde zanechal řadu velmi zajímavých stop v podobě krásné roubené architektury, v zajímavých sakrálních stavbách, v měšťanské architektuře i v pozoruhodných šlechtických sídlech“.
(Jilemnicko - svazek obcí, 2017)

Celková rozloha mikroregionu Jilemnicka (Paulů 2012) činí 278,59 km², tato výměra představuje 8,8% rozlohy z celkové rozlohy Libereckého kraje. K 31. 12. 2010 zde žilo 22 552 obyvatel. Hustota obyvatel činí 81 obyvatel na km², čímž se Jilemnicko řadí jako druhé nejméně zalidněné území Libereckého kraje. Do mikroregionu patří

obce a města západních Krkonoš a především pak jejich Podhůří. Konkrétně města Jablonec nad Jizerou, Jilemnice a Rokytnice nad Jizerou. Z obcí do svazku patří Benecko, Bukovina u Čisté, Čistá u Horek, Horka u staré Paky, Horní Branná, Jestřabí v Krkonoších, Kruh, Levínská Olešnice, Martinice v Krkonoších, Mříčná, Paseky nad Jizerou, Peřimov, Poniklá, Roztoky u Jilemnice, Studenec, Svojek, Víchová nad Jizerou, Vítkovice v Krkonoších. Přírozené centrum oblasti tvoří město Jilemnice, kam se sbíhají okolní horská údolí. Právě tato poloha křižovatky cest dala městu charakteristický přídomek „ brána západních Krkonoš“. Město Jilemnice vykonává funkci obce s rozšířenou působností. V Jilemnici je také sídlo sdružení obcí mikroregionu, a to Jilemnicko – svazek obcí, které v mikroregionu působí. (Jilemnicko-svazek obcí)

Obr.6 Mapa ORP Jilemnice

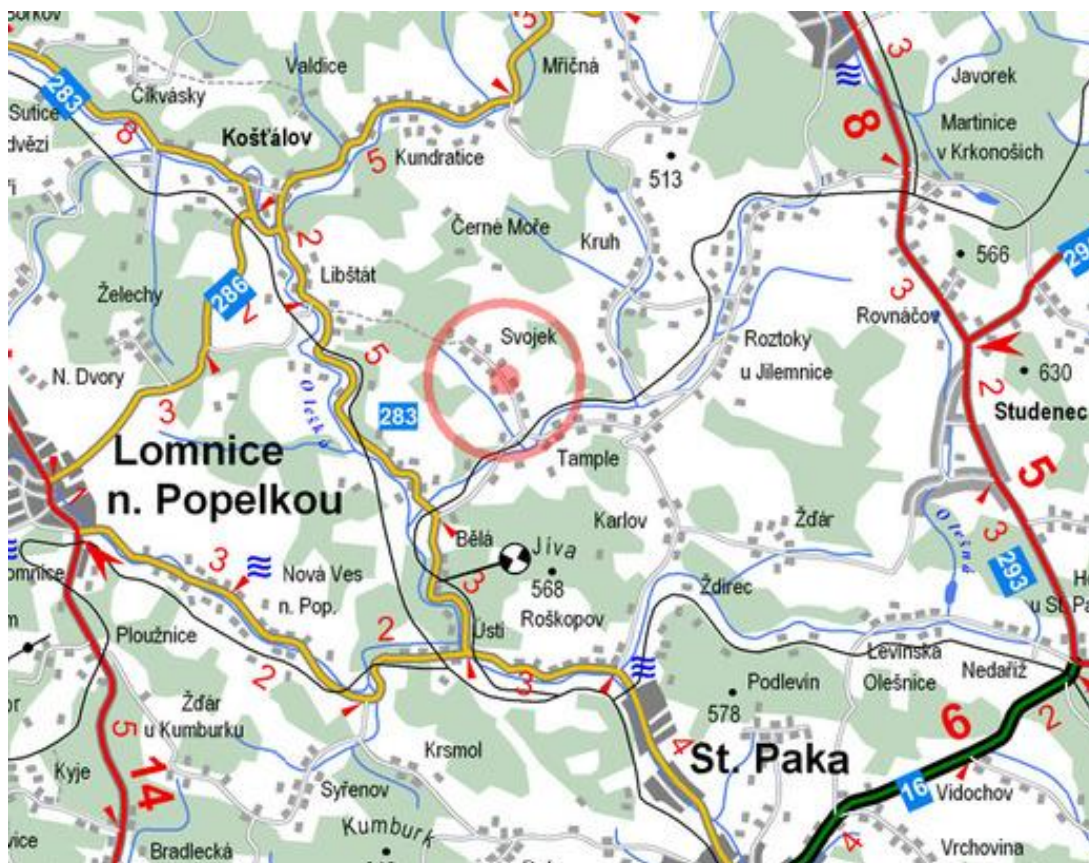
Zdroj: Svazek obcí Jilemnicko

Svojek je obcí v nejvýchodnější části Libereckého kraje, patřící do okresu Semily. Obec Svojek je malou obcí o velikosti 538 ha s nadmořskou výškou v rozmezí 430-568 m n. m., První písemná zmínka o Svojkou pochází cca z roku 1401, takže obec má více než 600letou dlouhotrvající historii. V obci se nacházejí 3 památkově chráněné stavby (poloroubený statek, roubená chlupa, špýchar), několik dalších roubených a poloroubených staveb a také několik dalších drobných památek (kaple sv. Antonína, socha sv. Václava Paduánského, křížky, památníky, Boží muka a další) (David & Soukup 2008)

Obec patří k místní akční skupině „Přid’te pobejt!“ z.s., působící od roku 2004, která sdružuje instituce a jednotlivce na Jilemnicku usilující o rozvoj a podporu oblasti s ohledem na jedinečnost území a místní společenský život.

V obci žilo k 1. 1. 2020 177 obyvatel (ČSÚ 2020).

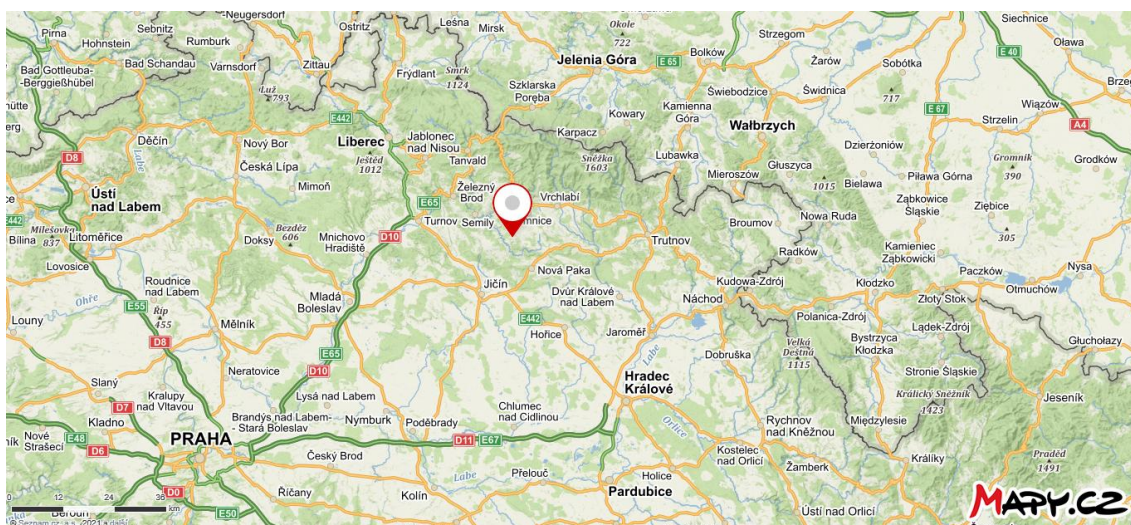
Obr.7 Mapa Svojkou

Zdroj: www.svojek.cz

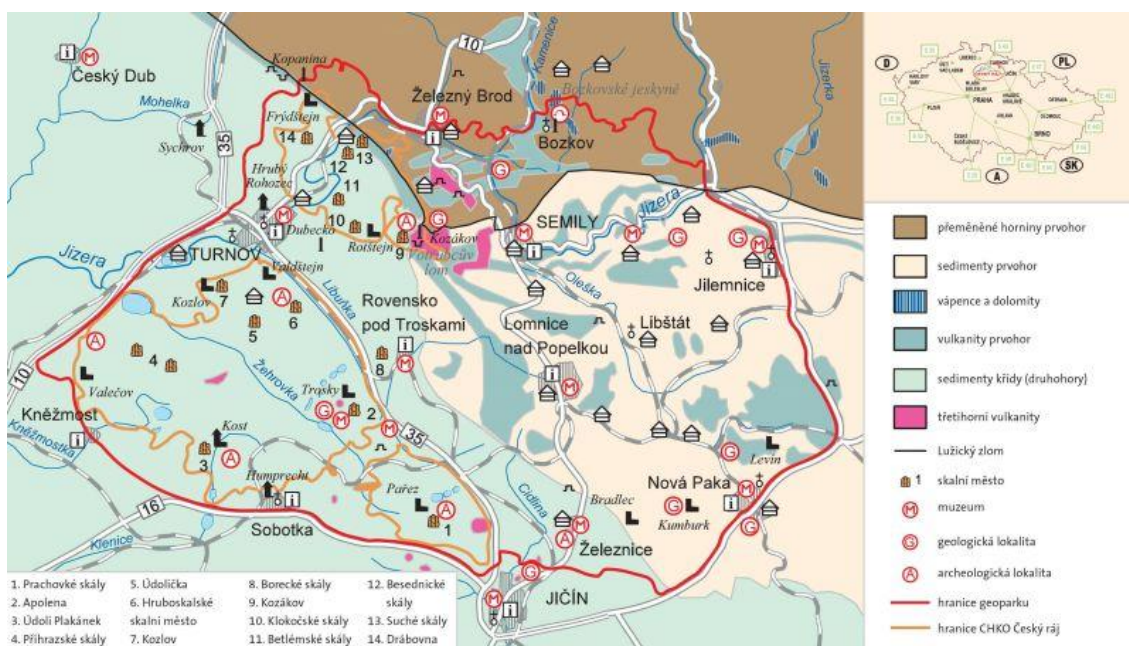
V dojezdové vzdálenosti 20-40minut jsou větší města jako Jičín, Jilemnice, Nová Paka a Turnov. Ze Svojkou je také blízko do Krkonoš, Jizerských hor, či CHKO Český Ráj (též Geopark Český Ráj), kde se nachází mnoho turisticky oblíbených cílů. Takže případní návštěvníci střediska mají kromě pobytu mnoho možností jak strávit svoji dovolenou v nádherné krajině.

Obr.8 Mapa Svojků v rámci ČR

Zdroj: Mapy.cz 2021

Obr.9 Geopark Český Ráj

Zdroj: Autocamp Sedmihorky

4.1 Popis Farmy

Farma postupně vzniká a obnovuje původní činnost v místě bývalého statku, který na současném místě stojí téměř více než 150 let a s každými majiteli výrazně měnil podobu. Na tomto statku hospodařil celé generace jeden rod, který je s obcí spjat už minimálně od roku 1650. Poloha statku se během let kvůli mnoha okolnostem změnila, ale na současném místě má dostatečný prostor pro další rozvoj a výstavbu dalších budov patřících pod farmu. Součástí tohoto statku byli vždy rozsáhlé pastviny, louky, pole a lesy. K farmě vede obecní asfaltová silnice pro dopravu automobilem, popřípadě pro pěší od vlakové nebo autobusových zastávek úvozová travnatá cesta, popřípadě několik lesních pěšin.

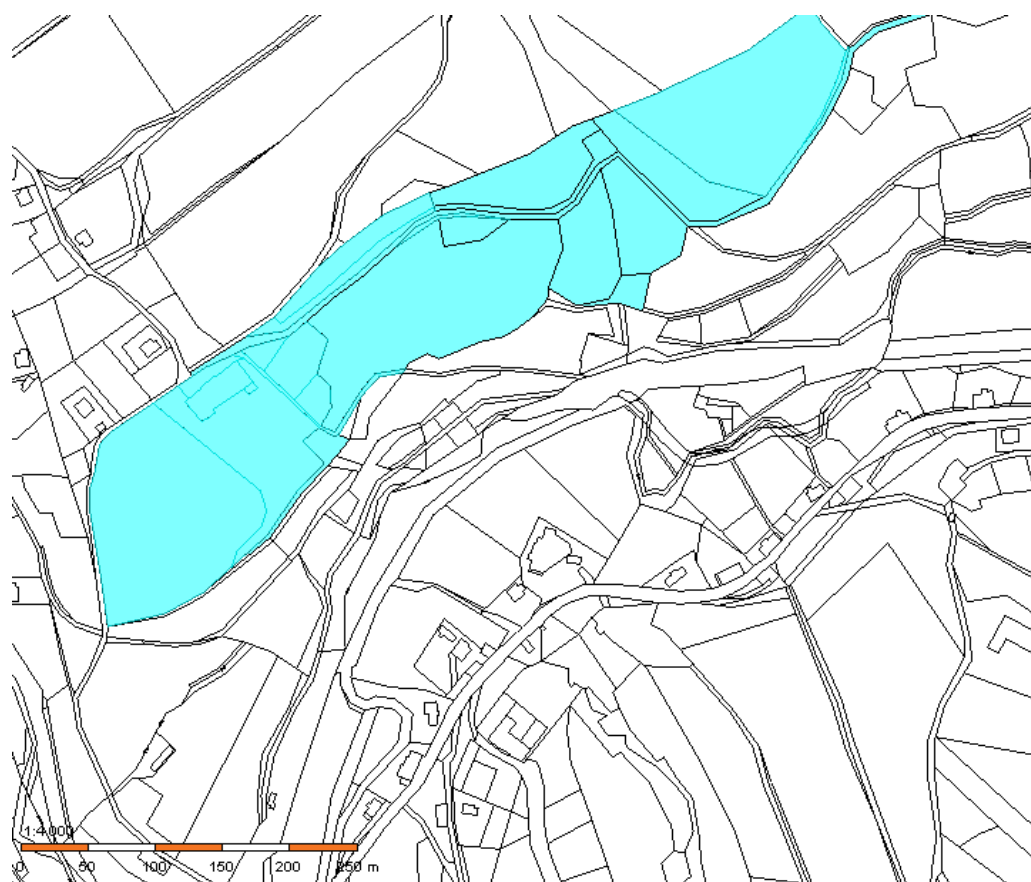
Obr.10 Mapa stabilního katastru

Zdroj: Zeměměřičský úřad

Nová majitelka dostala objekt farmy, přilehlé louky, pole a lesy darem od předchozího vlastníka, svého dědy, jehož předci vlastnili tento statek a pozemky po více než 400 let a zdatně na nich hospodařili. Rozhodnuto bylo o velké rekonstrukci, protože statek je už cca 20 let neobydlen, v posledních letech neprošel výraznými opravami nebo rekonstrukcí a tak již značně schátral. Nová majitelka chátrající statek postupně obnovuje. Na statku se začíná hospodařit, majitelka započala s přípravami, rekonstrukcí a budováním zázemí pro agroturistiku. V rekonstruovaných prostorách vznikne rovněž moderní soběstačné ekocentrum.

Obr.11 Vyznačení části pozemků farmy

Zdroj:: Český katastrální úřad

Statek patří mezi stavby s uspořádáním obytných a hospodářských budov do tvaru „U“. V rámci plánů přestavby je zjišťováno co nejvíce informací o původní stavbě. Je pátráno v rodině, na úřadech i v archivech, aby bylo sehnáno co nejvíce podkladů, stavebních plánů a náskresů původní stavby. V rámci rekonstrukce se vše pečlivě zaznamenává a je pořizována fotodokumentace. V návaznosti na dohledané informace a zadání projektu bude osloven architekt a projektant, aby byl zpracován projekt rekonstrukce a úprav jednotlivých budov. Součástí rekonstrukce statku bude obnova stavení tradičními postupy. Oprava a přístavba bude navržena tak aby co nejméně narušovala okolní krajinu. V rámci rekonstrukce a modernizace budou přizváni na konzultaci statik a architekt s projektantem, kteří navrhnou citlivou rekonstrukci s využitím co nejvíce původních částí a prvků jednotlivých staveb s přihlédnutím na používané materiály a tradiční postupy.

Jelikož objekt farmy se skládá z více budov, bude rekonstrukce probíhat po delší časový úsek a v jednotlivých etapách. Na doporučení budou osloveny a vybrány stavební firmy a zdatní řemeslníci, kteří pomohou s rekonstrukcí, přestavbou a výstavbou jednotlivých objektů. V rámci všech oprav a přestaveb bude také zřízena a zprovozněna domovní čistírna odpadních vod sloužící pro areál farmy. S ohledem na plochu střech farmy budou zřízeny nádrže na dešťovou vodu, která najde v areálu četná využití. V časovém období cca 3-5 let budou vystavěny 2 nové roubené chalupy sloužící k ubytování potenciálních hostů.

Obr.12 Katastrální mapa

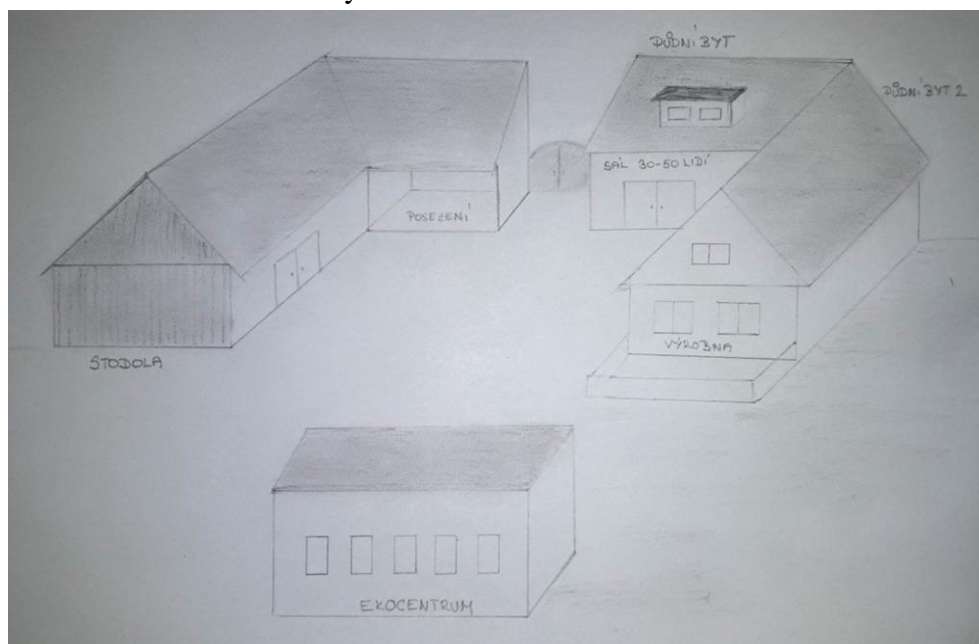

Zdroj.: Český úřad zeměměřičský a katastrální 2004-2021

Celý areál farmy (viz Obr.12) se skládá z hlavní budovy, hospodářských budov, ubytování a rozsáhlých luk, lesů a polí. Rozloha pozemků farmy bude cca 15 hektarů a postupně by se mohla do budoucna navyšovat. V areálu farmy bude stát více objektů. V hlavní budově bude navržen byt na pronájem, soukromý byt, kancelář střediska s recepcí, sociální zařízení pro veřejnost a společenská místnost pro cca 30-50 osob s moderní kuchyní sloužící také k výuce tematických programů zamýšleného ekocentra. V dalším z objektů bude zřízeno ekologické centrum, dětský koutek, dále také prostorný sál a malá jídelna s kuchyňkou a sociální zařízení. Z hospodářských budov budou v areálu stát stodola a stáje s výběhy pro zvířata. Pro drobná hospodářská zvířata budou zřízeny kralíkárně a kurník. V místě budou zbudovány dvě roubenky, jako ubytování pro hosty. V areálu bude také posezení s krbem. Veškeré budovy budou navrženy v podobném stylu, aby zapadaly do krajiny a do další zástavby v okolí a nijak zásadně nenarušovaly ráz krajiny.

V rámci jednotlivých etap bude nejprve v první etapě uskutečněna rekonstrukce budoucí obytné budovy, kde se bude nacházet byt k pronájmu, soukromý byt majitelky, kancelář a budoucí recepce k pronajímaným objektům. V druhé, budou opraveny hospodářské stavby, ve kterých je zahrnuta oprava stodoly a drobnějších objektů. Ve třetí etapě bude zprovozněno ekocentrum. Ve čtvrté etapě je v plánu vystavět ubytování sloužící k pronájmu v podobě 2 roubených chalup v blízkosti statku.

Obr.13 Vlastní návrh farmy

V rámci první etapy rekonstrukce celého areálu se jako první budova projde rekonstrukcí hlavní obytná budova, aby mohla začít sloužit svému účelu.

V prvopočátku celého projektu rekonstrukce se započalo s vyklíčením celého objektu statku. Dále je zjišťován stav obvodových a nosných stěn a stropů. Podle doporučení statika bude navrženo případné odstranění nebezpečných části zdiva a stropů. V rámci celé navrhnuté rekonstrukce statku je nutné podřezat celou budovu a zajistit hydroizolaci a zamezit tak dalšímu vlhnutí zdiva. Také základy budou zpevněny. Nově budou také vytvořeny nové podklady a izolace pro nové podlahy, místo původního částečného hliněného podkladu pod prkennou podlahou a pod částí vybetonovaných podlah s původní dlažbou. Dalším bodem rekonstrukce je odstranění původních krovů a střechy a výstavba nové střechy, aby se předešlo vlhnutí celého objektu během rekonstrukce. Následně budou dostavovány a opravovány jednotlivé obvodové zdi, příčky, stropy a podlahy podle nového projektu. V rámci rekonstrukce budou zajištěny nové rozvody vody, kanalizace a zcela nová elektroinstalace po celé budově. Následně po dostavbě hrubé stavby a dokončení stavebních úprav budou nanešeny hrubé omítky. Dále budou srovnány a položeny podlahy. Na podlahy v sociálních zařízeních, chodbách a kuchyních bude položena na zakázku vyrobená dlažba s historickým motivem a budou položeny obklady v sociálních zařízeních a v budoucí kuchyni sloužící pro potřeby výuky. Ostatní podlahy v hlavní budově budou z dubového dřeva. Po dokončení veškerých hrubých prací na domě, bude uskutečněna výmalba budovy. Následně bude celá budova vkusně zařízena nábytkem a vybavením typickým pro jednotlivé místnosti. Zařízení domu je vybíráno v konceptu tradic a původního vybavení s nádechem moderních prvků a vybavení. Pro potřeby fungování domu, bude pořízeno zatím základní vybavení a renovovány jsou některé původní kusy zajímavého vybavení. Během provozu pak budou dále dokupovány další doplňky a potřeby podle potřeb majitelky, její rodiny, zaměstnanců a nebo návštěvníků.

V původních prostorech půdy, budou vystavěny 2 půdní vestavby. První půdní byt bude vystavěn jako nový byt o dvou dvoulůžkových pokojích na pronájem, s možností přistýlek. Součástí bude malá kuchyňka a sociální zařízení. Tento byt bude přístupný po dřevěných schodech z vnější strany budovy u vstupu do areálu. Ve druhé části půdy bude zařízen soukromý byt, který bude dřevěným schodištěm propojen s přízemím, kde bude také část budovy zařízena jako soukromé prostory majitelky a její rodiny. V přízemí budou nově postavené kachlové kamna s pecí.

Dále také bude zařízena malá výrobná, kde se budou sušit byliny na různé směsi (čaje, polevkové směsi atd.), zpracováváno ovoce a zelenina na různé výrobky. V přízemí objektu budou přestavěny původní stáje s klenutými stropy a zařízena v nich bude společenská místnost sloužící k výuce, přednáškám a praktické výuce zamýšleného ekocentra. Vedle této společenské místnosti bude sociální zařízení a také bude zařízena kuchyň například pro potřeby výuky nebo pro nachystání občerstvení v rámci kurzů, kroužků a táborů. V přízemí bude také zařízen kancelář s recepcí a malou prodejnu zdejších farmářských výrobků. Vytápění celé budovy bude zajištěno tepelným čerpadlem. Kachlová kamna s pecí budou sloužit k vytápění prostor statku. Po dokončení rekonstrukce hlavní budovy budou částečně provedeny terénní úpravy kolem hlavní budovy. U hlavní budovy budou nově vytvořeny bylinkové a květinové záhony, další plochy budou provizorně osety travní směsí. Započne také výsadba některých druhů dřevin v místech, které již nebudou dále ovlivněny budoucími rekonstrukcemi a výstavbami, aby se pomalu utvářelo okolí farmy.

Druhá etapa započne opravou stodoly a přilehlých drobných hospodářských budov, které budou sloužit pro zemědělskou činnost. Stodola byla původně vystavěna jako dvoupatrová dřevěná budova s pískovcovými sloupy a základy. Po rekonstrukci také zůstane dvoupatrová. Opraveny budou pískovcové základy a mohutné sloupy vystavěné z pískovcových kamenů. Část zdí opravované stodoly však bude nově vystavěna z cihel, zbytek bude znovu opláštěn dřevěnými trámy a prkny kopírující vzhled stodoly před rekonstrukcí. Vzhledem k celkové rekonstrukci a přestavbě stodoly, která bude poměrně rozměrná, vznikne z části původní stodoly garáž s dílnou pro zemědělské stroje a vybavení, druhá stavebně oddělená část bude sloužit pro uskladnění zemědělské produkce a krmiva pro hospodářská zvířata. Patro bude sloužit jako půdní prostor pro uskladnění historických předmětů, které budou v rámci určitých programů zapůjčována do ekocentra na výstavu. V druhé části půdy bude uskladněno seno a sláma pro hospodářská zvířata. V rámci rekonstrukce a přestavby stodoly je v návrhu rekonstrukce přistavit posezení, které navazuje na stěnu stodoly a zároveň je vnější stranou plotu, který odděluje veřejné prostranství s farmou. V rámci této druhé etapy bude také vystavěn ovčín na přilehlé louce a ohrady na loukách kolem. Nově vystaven bude také kurník pro drůbež, která bude na farmě chována. Postaveny budou také králíkárný. Na odlehlé části pozemku budou umístěny včelí úly, tak aby nebyli návštěvníci omezeni na pohybu po farmě.

Třetí etapa výstavby se týká výstavby a zařízení ekocentra. Ekocentrum bude vystavěno jako moderní, přízemní, bezbariérová budova. Ekocentrum bylo navrženo jako samostatný soběstačný objekt fungující nezávisle na dalších objektech. Moderně zařízené ekocentrum bude sloužit pro teoretickou i praktickou výuku a pro pořádání kurzů a výstav. Na střeše budovy budoucího centra budou solární panely, které zajistí alespoň z části elektrickou energii pro centrum.

Čtvrtá etapa zahrnuje výstavbu 2 roubených chalup sloužících k ubytování. Tyto chalupy budou vystavěny na pozemcích sousedících s farmou, nebudou však v rámci hlavního areálu. V každé chalupě budou k dispozici 3 pokoje, 2 dvojlůžkové a 1 čtyřlůžkový v patře, v přízemí bude zařízená malá kuchyňka (se základními spotřebiči) s jídelnou a koupelna s toaletou. Zařízení chalupy bude zařízeno do venkovského stylu z přelomu 19. - 20. Století a však s moderními současnými prvky (televize, internet a další elektronika).

Během všech jednotlivých stavebních etap budou probíhat i pozemkové úpravy kolem dokončených objektů, tak aby bylo bezpečně upravené okolí, a mohlo být využito ke svému budoucímu účelu hned po dokončení. Bude zároveň probíhat výsadba stromů, keřů a rostlin. V rámci obnovy okolí bude zkontrolován stav veškerých dřevin nacházejících se v areálu i v okolí. Zdravé a vhodně dřeviny budou zachovány, ty v nevyhovujícím stavu budou odstraněny.

4.1.1 Provoz farmy

Po zdařilém dokončení rekonstrukce a kolaudaci hlavní obytné budovy. Bude zahájen provoz budoucí farmy v omezeném rozsahu. K dispozici již bude společenská místnost pro 30-50 osob, kuchyně a sociální zařízení pro veřejnost. Malý sál začne být nabízen k pronájmu, na menší firemní akce, na výukové programy, kurzy a semináře. Na farmě bude také možné pořádat také různé akce typu: oslavy narozenin, svatby a další. Také začne být nabízeno ubytování v půdním bytě. Dočasně bude nabízeno pouze ubytování. Po dostavbě hospodářských budov a po rozvinutí zemědělských činností bude rozšířeno ubytování o další služby a programy.

Po dokončení druhé etapy rekonstrukce a dokončení výstavby všech hospodářských zařízení. Budou zakoupeny některé hospodářské stroje. Další stroje budou opraveny, protože v rámci darování celého objektu statku i pozemků byly darovány i některé stroje, které jsou sice starší, ale ještě funkční. Tyto stroje pro začátek podnikání budou dostačující a s postupem času a s finančními možnostmi budou zakoupeny nové. Na farmě se budou na obhospodařovaných pozemcích chovat česká národní plemena a snaha bude pěstovat především české odrůdy plodin. V rámci chovu a pěstování bude

dbáno na dodržování veškerých platných zákonů, norem a požadavků ekologického zemědělství a také na poznatky předávané z generace na generaci.

První rok bude zakoupeno seno a krmné obiloviny pro chovaná hospodářská zvířata od místních ekologických hospodářů do období vlastní seče a sklizně produkce. Z vlastní produkce bude pocházet seno z vlastních luk, sláma a obiloviny.

Na farmě budou chovány šumavské ovce. Šumavské ovce (Kuchtík 2015) jsou vhodné do horských a podhorských oblastí a také pro extenzivní způsob chovu na volné pastvě. Dále bude chována drůbež a to plemeno česká slepice zlatě kropenatá pro vejce i maso. Snáškovost tohoto plemene (Slepičář 2017) je cca 180 vajec ročně a masná výtežnost je cca 2,5 kg. Na farmě budou chováni i králíci. A to konkrétně český strakáč, český červený králík a modrý moravský králík. Chováni budou nejen pro maso. K farmě budou patřit také úly, které budou postaveny v odlehlejší části pozemku, aby nebyli návštěvníci ovlivněni na pohybu po farmě, ale budou upozorněni na vyšší výskyt včel, aby nedošlo ke zbytečným nepříjemnostem. Chována bude včela kraňská. Její využití bude hlavně pro její opylovací schopnosti a dále pro produkci medu.

Po dokončení třetí etapy rekonstrukce a zařízení ekocentra bude ekocentrum formálně pronajato. Ekocentrum bude provozováno jako samostatný subjekt neziskovou organizací „Přátelé Hůrky“, zřízenou za účelem provozu ekocentra. Více o ekocentru níže v kapitole provoz ekocentra (kapitola 4.1.4) Po dokončení veškerých stavebních a pozemkových úprav první až třetí etapy a úředního schválení provozu, zemědělských a navazujících činností, bude farma s ekocentrem v provozu celoročně, vyjma občasných omezení, která budou s dostatečným předstihem zveřejněná na webových stránkách a sociálních sítích. Po celém areálu bude také dostupný internet (Wifi).

Čtvrtá etapa zahrnuje výstavbu 2 roubených chalup sloužících k ubytování potenciálních návštěvníků. Tato etapa bude zahájena s odstupem 3-5 let. Stavba započne v době, kdy provoz farmy bude alespoň trochu ustálený a farma začne získávat finance kromě vlastního provozu i na další aktivity. Rozhodujícím faktorem bude i zájem potenciálních zájemců o ubytování z řad veřejnosti.

Farma bude mít také vlastní pole a zahradu, na kterých budou pěstovány vlastní plodiny, které budou z velké části spotřebovávány jako lokální produkty do místní kuchyně a část bude prodávána na farmářských trzích. Z vlastní produkce pak také budou zabezpečena téměř veškerá potřebná krmiva pro zdejší zvířata

Zdejší farma bude vyrábět a prodávat různé bylinné směsi čajů a polévkového koření, prodávat bude také čerstvé ovoce a zeleninu ze zdejší zahrady, vejce a maso ze zdejšího chovu drůbeže ovcí, králíků.

4.1.2 Zaměstnanci farmy:

Na farmě bude zaměstnána majitelka se svou rodinou. Vzhledem k velikosti farmy bude nutné přijmout další zaměstnance. Samotná majitelka s rodinou by celý chod farmy zastat pravděpodobně nezvládla. Majitelka bude zajišťovat činnosti spojené s chodem farmy, dále bude zajišťovat personální a účetní agendu. Dalším zaměstnancem bude recepční, která by zároveň prodávala farmářské produkty nabízené farmou. Dále by pak byli zaměstnáni dva lidé, kteří by pomáhali s chodem farmy a měli by na starost péči o zvířata, opravy strojů a zařízení pro zemědělství. Minimálně jeden z nich by také musel mít řidičské oprávnění na traktor, aby pomáhal v době zemědělských prací na loukách a polích. Mezi zaměstnance by pak patřila také kuchařka a 1 pomocnice, které by zajišťovali občerstvení pro ubytované a pro děti v době příměstských táborů. Dále by také byli zajištěni brigádníci na výpomoc během doby konání táborů, a větších akcí pořádaných farmou.

4.1.3 Dětské programy:

V rámci celoročního provozu budou na farmě provozovány aktivity pro děti. Pro děti bude celoročně nabízen kroužek malý farmář a také budou nabízeny příměstské tábory v období školních prázdnin. V rámci informační schůzky budou děti a jejich rodiče poučeni o chování, bezpečnosti na farmě a způsobu výuky kroužku. Budou také podány informace o nadcházejících příměstských táborech a o novinkách týkajících se kroužku. Informační schůzky budou pořádány vždy cca jednou až dvakrát ročně podle potřeby, aby všichni měli dostatečné informace. To znamená, aby děti měli podepsané a zaplacené přihlášky do kroužku, kde rodiče svým podpisem potvrdí souhlas s podmínkami kroužku, podání poučení o chování a bezpečnosti na farmě, a případně také uvedou z vlastní vůle, jestli mají děti nějaké alergie na potraviny, zvířata, popřípadě na bodnutí hmyzem, aby se předešlo případným nepříjemnostem. Také bude vyžadováno v obou případech potvrzení rodičů o tom, jestli budou děti opouštět kroužek samostatně, nebo budou vyzvednuti rodičem, či jinou určenou osobou. V rámci příměstského tábora bude také vyžadována podepsaná a zaplacená přihláška, kromě osobního setkání na informační schůzce, budou tyto informace sepsány, a poučení bude také formou videa dostupné na webových stránkách farmy. Veškeré platné a aktuální informace budou vždy zveřejňovány na webových stránkách a v případě náhlých změn budou účastníci kurzu kontaktováni přes sms nebo telefonicky. Oba dětské programy budou provozovány na základě domluvy, dodržování pravidel slušného chování a respektu obou stran.

Kroužek malý farmář – Kroužek bude nabízen jako odpolední program na jedno odpoledne v týdnu po celý rok. Zde se děti naučí jak se postarat o malá i velká hospodářská zvířata, jak se pěstují zemědělské plodiny a co vše zahrnuje práce farmáře.

Malé děti se zde budou učit jak se správně starat o půdu, kdy vysadit či nasít jakou plodinu (např.: ředkvičky, mrkev, hrách, jahodníky, petržel a další), jak se o plodinu během růstu starat, jak a kdy jí sklídit a co z ní lze vyrobit a na co vše se dá použít. To vše bude vyučováno zábavnou formou pro děti různých věkových kategorií nejen v prostorách farmy. Během kroužku budou probíhat i vycházky po jednotlivých pozemcích, aby děti shlédli i prostředí pastvin, polí, lesů v jednotlivých ročních obdobích. Zároveň budou mít také možnost poznat okolní přírodu a zjistit co žije a roste v okolí farmy a naučí se poznávat i volně žijící rostliny a zvířata. V rámci kroužku se také naučí rozlišovat co je pro farmáře dobré a co špatné. Po předchozí domluvě budou navštěvovány také okolní ekologické farmy, aby děti viděli i jak to funguje na jiné farmě.

Příměstské tábory: V plánu bude také během roku pořádat několik příměstských táborů. V závislosti na volných dnech a prázdninách vyhlášených ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Především pak v době jarních, podzimních prázdnin a pak posledních 14 dní v srpnu. Jako svoz dětí do střediska by sloužily pravidelné autobusové linky, které obcí projíždí kolem 7. hodiny ráno a pak kolem 15. hodiny odpoledne ze dvou směrů a to Semily – Svojeck-Semily nebo Jilemnice-Svojeck-Jilemnice. Popřípadě by bylo zajištěno vyzvednutí dětí na vlakové zastávce, která je také poblíž a to na trati Chlumeck nad Cidlinou-Tamperle- Trutnov a zpět. Při větším zájmu by také bylo možné zajistit svozy mikrobusem popřípadě osobním autem, pokud by si rodiče děti nevozili, nebo pokud děti nebudou docházet sami.

4.1.4 Provoz ekologického centra „Hůrka“

Jak bylo zmíněno výše, ekologické centrum bude součástí nově vznikající farmy. Ekocentrum bude v provozu po celý rok, mimo mimořádných výjimek, které budou vždy dopředu zveřejněny. Kromě vlastního objektu ekocentra budou využity i prostory farmy, kde se budou konat praktické ukázky, kroužky a tvořivé dílny. Centrum bude koncipováno jako bezbariérové. Ostatní budovy budou taktéž navrženy tak, aby byl zajištěn bezbariérový přístup po celém areálu a nikdo z návštěvníků či ubytovaných nebyl omezen na „volném“ pohybu po areálu.

V rámci ekologického centra bude fungovat nezisková nestátní organizace „přátelé Hůrky“, která bude mít objekt ekocentra formálně pronajatý. Tato organizace bude mít na starosti chod ekocentra. Nezisková organizace bude zajišťovat veškerý program a propagaci. Hlavní činností je provozování ekocentra a zajištění jeho chodu. Ekocentrum bude působit v oblasti vzdělávání, ekologické výchovy a osvěty. Zároveň bude sloužit jako zázemí pro kulturní a společenské akce.

V rámci fungování a provozu ekocentra by se pak výtěžky z prodeje výrobků a potravin investovaly zpátky do rozvoje ekocentra. Další možnostmi jsou pak zpoplatněné přednášky, případně, dobrovolné vstupné popřípadě dary a sponzoring.

4.1.4.1 Program ekocentra Hůrka

Program bude zaměřen na následující témata. Zaměření a obsah bude uzpůsoben jednotlivým věkovým skupinám a ročnímu období konání akce. Mimo programy s daným tématem budou v programu ekocentra zařazeny akce jako farmářské trhy, dožínky, posvícení, besedy s cestovateli a významnými osobami z různých oborů a mnoho dalšího.

Tematické bloky:

Biopotraviny – programy zaměřené od výsadby/setí po zpracování potravin
Ekologická domácnost – používání ekologických prostředků, výroba domácích kosmetických a čistících prostředků
Les – skladba lesa a péče o něj, kůrovec, zvířata
Péče o krajinu – výsadba a setí přirozených rostlin
Odpady – třídění odpadů, zero waste, zpracování bioodpadu (kompost, vermikompost)
Ochrana přírody – (Národní parky, Chráněné krajinné oblasti,...)
Tradiční řemesla – programy vysvětlující vznik jednotlivých produktů (košíkářství, pekařství, paličkování a podobně)
Voda – pitná voda, dešťová, recyklace vody, kouzlení s vodou (fyzikální pokusy)
Zvířata - hospodářská, domácí, volně žijící

4.1.4.2 Vlastní návrh programu ekocentra Hůrka

Leden

Tradiční řemesla - řezbářství (výroba hraček, formiček)
- paličkování – výroba krajky
Zákony – novinky týkající se ekologického zemědělství, poradenství

Únor

Přírodní kosmetika – výroba mýdel, kosmetiky, krémů a past
Ekologická domácnost - přírodní čistící prostředky – jak uklízet bez chemie
Třídíme! - naučme se správně třídit odpad, co a jak lze recyklovat
Zero waste – učíme se žít bez odpadu
Nakrm si svou žížalu – zakládání vermikompostu, správná péče, použití vzniklých produktů

Březen

Tradice a pranostiky z období jara – seznámení se s tradicemi a pranostikami, jejich význam

Tradiční řemesla - košíkářství (jak se z vrbového proutí stane košík, praktické ukázky)

Velikonoce – tvořivá dílna pro děti – ekologická výroba výzdoby, malování vajíček,

Zvířátka a jejich mláďátka – péče o zvířata, přirozený chov – jak na to

Duben

Přijela k nám Pout' – pečení pout'ových koláčů

Pout'ový minitrh

Chováme králíky – chov králíků, představení plemen,

Květen

Co nám tu vykvetlo – poznávání lučních květin, pěstovaných květin (trvalky, jednoletky, dvouletky, jedlé květy)

Tradiční řemesla – keramika a drátenictví

Červen

Tradice a pranostiky z období léta - seznámení se s tradicemi a pranostikami

Včelka – povídání zábavnou formou pro děti o užitečnosti včel a dalších opylovačů,

Včela – přednáška o zpracování včelích produktů, dotace,

Jahody – sběr a výroba domácích marmelád, štáv a dalších výrobků, tradiční recepty z jahod

Červenec

Farmářský trh

Babka kořenářka – naučme se zpracovávat rostliny a bylinky z našeho okolí (čajové směsi, polévkové koření, léčivé směsi)

Múry a motýli – poznej jednotlivé druhy

Srpen

Farmářský trh

Obiloviny – poznej druhy obilí, k čemu se hodí a jak se zpracovávají

Pečeme chleba – nauka o domácím pečení chleba, výroba kváskového chleba, ochutnávka různých domácích chlebů

Září

Tradice a pranostika podzimního období – výstava

Jablka, hrušky a švestky – od květu po plod, zpracování (povidla, křížaly) a uskladnění

Brambora a brambůrek – povídání o bramborách, tradiční Podkrkonošské recepty

Houby – poznáváme houby – regionální recepty

Lesní zvířátka – poznej obyvatele lesa podle zvuků a stop, život zvířat v lese

Farmářský trh

Říjen

Krteček a kalhoty – zpracování lnu, co se vše musí udělat, aby si krteček mohl obléct kalhoty

Kouzelná voda – koloběh vody v přírodě, kouzlíme s vodou – jednoduché fyzikální pokusy

Voda – zřízení nádrží na dešťovou vodu – dotace. Domovní čistírny odpadních vod (program vždy podle vypsanych dotačních titulů)

Listopad

Ptáčci – poznej ptáky u krmítka, příkrmování volně žijících ptáků

Tvořivé dílny

- výroba krmítek
- výroba svíček ze včelího vosku
- výroba ekologické adventní výzdoby
- výroba slaměných ozdob

Les – skladba a výsadba lesa, funkce lesa, kůrovec

Prosinec

Sladké pečení – původ a historie vánočního cukroví, vánoček

Máme taky hlad! – nauka o vhodném příkrmování volně žijících zvířat

Dárky a dárečky- výroba drobných dáreků z lokálních produktů a surovin

Vánoce – výroba vánočních ozdob, výstava ozdob z různých období. Vyzdobení farmy a ekocentra.

Vánoční zvyky a obyčeje – představení místních zvyků, oživení tradic ve spolupráci s obcí a místními obyvateli

Každý měsíc také proběhne beseda s tradičními lidovými řemeslníky a s držiteli ocenění nositel tradice lidového umění a názornou ukázkou jejich tvorby. Do programu budou také zařazeny přednášky se zástupci ochránců přírody a zvířat a ekologických organizací. V rámci možností a zájmu veřejnosti budou do programu ekocentra zařazeny exkurze do záchranných stanic, dalších ekocenter a na další ekologicky hospodařící farmy. Ve spolupráci s obcí a místními občany budou pořádány akce typu „Zažij den na farmě“, kde člověk prožije den na farmě, nebo například budou pořádány různé „procházky“ s výkladem. V případě zájmu veřejnosti a zapojení a souhlasu místních řemeslníků, by byli možné exkurze do jejich provozoven s názornými ukázkami práce. V rámci zpětné vazby by byla pořádána minimálně jednou až dvakrát ročně diskuze s místními občany, spolky a samosprávou. Kde by bylo zhodnoceno směřování farmy s ekocentrem. Řešeny by byly názory na chod, popřípadě návrhy na zapojení místních do různých programů popřípadě pomoc s pořádáním programů, tematických celků a doprovodných programů.

4.1.5 Reklama a propagace:

Farma bude mít vlastní webové stránky a stránky na sociálních sítích, kde se zviditelní. Dále se také bude účastnit různých akcí v okolí, například dožínek, farmářských trhů a podobně, kde by si také mohla udělat reklamu. Samozřejmostí budou vizitky a propagační letáky distribuované v informačních centrech, základních školách, středních školách a volnočasových centrech.

4.1.6 Ekonomické zhodnocení a financování farmy

Objekt farmy a přilehlých pozemků byl získán darem. Financována bude rekonstrukce všech objektů farmy a výstavba nových roubenek. Rekonstrukce bude zaplacená částečně z vlastních zdrojů a z většiny bude rekonstrukce financována hypotečním úvěrem. Hypoteční úvěr bude vzat na 30 let s částkou 10 000 000 Kč, kdy průměrná měsíční splátka bude činit cca 40 000Kč

4.1.6.1 Příjmy farmy

Příjmy farmy by plynuly především ze zemědělské činnosti a prodeje produkce. Dalším příjmem by byly finance plynoucí z pronájmu ubytování, nejdříve jen z bytu v rámci hlavní budovy a později i z roubenek. Dále pak také farma má příjem z příměstských táborů, dětských kroužků. Peníze bude farma získávat u za pronájem sálu a venkovních prostor pro různé akce typu svatba, narozeniny, kurzy a další. Jedním z vedlejších příjmů by pak také byl prodej potravin a výrobku z faremní produkce.

Níže v textu bude nastíněna hrubá kalkulace příjmů po dokončení výstavby celého areálu. Další hlavní příjem farmy by plynul z pronájmu chalupy a bytu sloužících k ubytování hostů.

Ceny pronájmu by byly nastaveny takto 1 osoba 400kč/noc bez stravy, se stravou by to bylo 600kč/noc. Chalupa má 3 pokoje dva dvojlůžkové a jeden čtyřlůžkový. Cena za pronájem jedné chalupy by tak v případě plné obsazenosti činila 28 000 korun/bez stravy a 42 000 korun s plnou penzí na týden. Kdyby roubená chalupa byla plně obsazena tak by teoretický příjem z pronájmu chalup byl s ohledem na obsazenost v týdnech následující. Kalkulováno je se sedmi nocemi (1 týdenní turnus od soboty do soboty). Příjem z bytu, který zahrnuje 2 dvoulůžkové pokoje je cena 600Kč/noc za osobu

Tab. 2 Obsazenost.

Obsazenost	2 chalupy bez stravy	2 chalupy se stravou	Byt
1 týden	2x 28 000,-	2 x 42 000,-	16 800,-
5 týdnů	2x 140 000,-	2 x 210 000,-	84 000,-
20 týdnů	2 x 560 000,-	2 x 840 000,-	336 000,-
30 týdnů	2 x 840 000,-	2x 1 260 000,-	504 000,-

Zdroj.: vlastní zpracování

Příjem z jedné chalupy by v plné obsazenosti alespoň po 30 týdnů v roce mohl činit 840 000Kč bez stravy a se stravou by příjem mohl činit až 1 260 00 při 30 týdnech. Dalším příjmem pro farmu by byly příměstské tábory, které by se konaly o jarních a podzimních prázdninách a pak posledních 14 dní v srpnu. Poplatek za 1 dítě by byl 1500 Kč/ 5 dní a 1 turnus tábora by byl pro 25 dětí. Příjem by tedy byl cca 37 500 za týden. Tedy cca 150 000 za 4 tábory. Jedním z příjmů by byl i placený kroužek, který by stál 2 000Kč na školní rok. Při účasti alespoň 15 dětí na kuružku by byl příjem 30 000kč.

Tab.3: Hlavní příjmy

	Hlavní příjmy
Ubytování ve 2 chalupách bez stravy/ se stravou	1 680 000,-/2 520 000,-
Byt	504 000,-
Kroužek	30 000,-
Příměstský tábor	150 000,-
Prodej potravin, krmiva	300 000,-
Celkem	2 394 000,- / 3 234 000,-

Zdroj.: vlastní zpracování

Do příjmů nebyly zahrnuty žádné z dostupných dotací. Snaha farmy je přizpůsobit možnosti podnikání farmy i na období, kdy by teoreticky dotace byly nízké či žádné. Dotace jsou velmi velkou žádanou finanční pomocí pro jakýkoliv zemědělský provoz.

4.1.6.2 Výdaje farmy

Největší finanční náklady farmy by pak spočívaly ve vyplácení mezd, dále pak plateb za energie a provoz farmy. V nákladech by se pak také projevovaly platby za nákup krmiva pro zdejší zvířata, ikdyž většinu krmiva by se snažili zdejší farmáři zajistit sami vlastní produkcí. Do výdajů by pak také patřily ještě roční splátky půjčky, kterou si majitelé farmy vzali na začátku svého podnikání na opravu a výstavbu svého podnikatelského záměru a to konkrétně na opravu statku a výstavbu chalup sousedících s farmou sloužících jako ubytování pro návštěvníky farmy

Kdyby mzdy zaměstnanců farmy byly následující tak by náklady na mzdy byly.:

Tab.4 Mzdy

	Měsíční hrubá mzda	Roční náklady na mzdy
2 majitelé	2 x 22 000,-	2 x 353 232,- (29 436 x 12)
2 pomocníci	2 x 20 000,-	2 x 321 120,- (26 760 x 12)
Recepční	16 000,-	256 896,- (21 408x 12)
Kuchařka	18 000,-	289 084,- (24 084 x 12)
Pomocná kuchařka	15 000,-	240 840,- (20 070 x 12)
Celkem	133 000,-	2 135 524,-

Zdroj: vlastní zpracování

Jen mzdové náklady na trvale zaměstnané by činily téměř více než 2 miliony a to do výpočtu nebyli započítáni brigádníci, které by farma v průběhu roku zaměstnávala na větší akce popřípadě na výpomoc v době dovolených a letních prázdnin.

Ta.5 Výdaje

	Výdaje měsíčně	Výdaje ročně
Energie	20 000,-	240 000,-
Mzdy	133 000,-	2 135 524,-
Půjčka	40 000	480 000
Reklama		10 000
Celkem	183 000,-	2 865 524,-

Zdroj.: vlastní zpracování

Výše velmi hrubě vypočítané příjmy pro farmu by činily cca 2,4 – 3,3 miliony bez dotací a náklady by byly cca 2,9 milionu. Farma by tak z hruba zvládla ufinancovat vlastní provoz i bez dotací, které nebyly do příjmů započítány. Musela by však minimálně mít výše nastíněné příjmy. Do zde nastíněných výdajů, zde nebyly započítány další výdaje typu (veterinář, opravy strojů a techniky, opravy hospodářských budov a zařízení, finanční a daňové poradenství, právní poradenství a mnohé další.

Během provozu přibývají kromě pravidelných a předpokládaných výdajů, s kterými lze na počátku kalkulovat mnohé další. Výše nastíněné finanční aspekty jsou jen minimální, provoz farmy a centra je s daleko nákladnějším a během provozu se najdou vždy nějaké další výdaje, které nebyly do zmíněného finančního plánu nastíněny.

Farma má velký potenciál leží v krásné přírodě odkud je blízko do hor a chráněných krajiných oblastí. Takže strávit krásné chvíle v přírodě a ještě k tomu je zažít v klidném prostředí je balzám pro duši, uspěchaného a vystresovaného člověka z moderního světa. Příležitostí má farma mnoho, spousta lidí v dnešní době utíká trávit svůj volný čas do přírody a klidu, takže při vhodně zvoleném programu má farma příležitost se dále rozvíjet.

4.1.6.3 Dotace

Farma by mohla mít další příjmy v rámci dotací a plateb. Jednou z dotací, na kterou farma mohla dosáhnout, byla dotace z programu rozvoje venkova 2014-2020 je opatření M06 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti a opatření M11 – Ekologické zemědělství. Jednou z možností by pak mohlo být i M01- Předávání znalostí a informační akce.

Dále pak také opatření M13 – Platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (ANC – Areas with natural constraints). Dříve známé pod pojmem LFA (Less favoured areas) – podpora méně příznivých oblastí a oblastí s ekologickými opatřeními. Farma se nachází v podhůří Krkonoš a také na území geoparku Český ráj proto by mohla dosáhnout i na tyto finance.

Dále by pak mohli plynout příjmy z jednotné platby na plochu (SAPS), která slouží pro zemědělce obhospodařující víc než 1ha. Částka na 1 hektar se pohybuje kolem 6tisíc.

4.2 SWOT analýza

Silné stránky

- ✓ Výhodná poloha – blízko do CHKO, NP, lyžařské areály, turisticky oblíbené cíle (hrady, zámky, muzea)
- ✓ Příroda - místa zatím ještě téměř nezničená lidskou činností
- ✓ Vzdálenost od měst (klidné prostředí pro téměř nerušený odpočinek), procházky v přírodě bez ruchu měst
- ✓ Program – kvalitně sestavený zajímavý program pro různé věkové kategorie
- ✓ Kvalitní personál – zaměstnanci, kteří se zajímají o ekologické dění i z vlastního přesvědčení a dokáží svými vědomostmi a schopnostmi zaujmout posluchače, flexibilita zaměstnanců
- ✓ Minimum dopravy – klidnou atmosféru venkova neruší nadměrný ruch z dopravy
- ✓ Farma a pozemky v osobním vlastnictví

Slabé stránky

- ✓ Vzdálenost od velkých měst (Hradec Králové = cca 60 km, Liberec = cca 55 km, PRAHA= cca 115 km)
- ✓ Minimum dopravy – velmi omezená možnost hromadné dopravy (školní autobus, vlak)
- ✓ Nedostatečná propagace
- ✓ Omezená nabídka doplňkových služeb

Příležitosti

- ✓ Finance na ochranu a zabezpečení přírody
- ✓ Rozvoj centra, vznik nových programů
- ✓ Rozvoj spolupráce s dalšími ekocentry, ekofarmami a místní samosprávou, spolupráce se školami
- ✓ Zapojení místních obyvatel do chodu ekocentra
- ✓ Zapojení do veřejných projektů – výsadby alejí, hromadné akce typu – „Uklid’me Česko“ a podobně
- ✓ Nové turistické trasy, cyklotrasy vedoucí kolem ekocentra nebo v jeho blízkosti
- ✓ Dotační tituly – výzvy zaměřené na ekologickou výchovu, vodu, výsadbu stromů (např.: výzva 09/2019 výsadba stromů) apod
- ✓ Tvorba regionálních produktů

Hrozby

- ✓ Personál – chybějící personál, fluktuace zaměstnanců, zaměstnanci bez motivace a zápalu pro ekologii
- ✓ vládní nařízení = omezení podnikání, uzavření provozu
- ✓ nevýdělečnost/ neschopnost splácet půjčky
- ✓ nedostatek financí pro rozvoj podnikání
- ✓ špatné recenze, ztráta zákazníků
- ✓ nárůst fixních nákladů
- ✓ znečištění krajiny turisty a vandalismus
- ✓ znečištění vody, ovzduší,
- ✓ zvýšená hlučnost díky dopravě a lidskému chování
- ✓ negativní vliv na faunu a flóru

4.2.1 Možnosti dalšího rozvoje

Mezi další možnost rozvoje ekologického centra patří například rozšíření výukových programů v rámci ekologie a jejich větší přizpůsobení cílovým skupinám. Zařadit by se také dalo více přednášek s odborníky a cestovatelské přednášky. Výukové prostory v rámci farmy a ekocentra by také mohli sloužit pro výuku v rámci univerzity třetího věku pro seniory, případně pro výuku dálkového studia ekologicky zaměřených programů.

Farma s ekologickým centrem, by také mohly mít užitek například z pořádání kurzů vaření a příprav jídel s proslulými kuchaři. Například kurz studené kuchyně, příprav salátů a dezertů z lokálních potravin a biopotravin. Jednou z možností rozvoje ekocentra by mohl být také rozvoj spolupráce s jednotlivými ekologickými centry, ekologickými farmami a institucemi po celé České republice. Vytvořen by mohl být společný program například formou putovní hry. Putovní hra by byla koncipována tak, že by byl stanoven přesný seznam partnerských organizací. U každé spolupracující organizace v seznamu by byl přesně specifikován úkol či alespoň podmínka návštěvy. Splnění by bylo zaznamenáno do záznamníku vydaného k putovní hře. Stanovena by byla určitá pravidla a podle těch by byl člověk za určitý počet splněných podmínek odměněn. Systém odměn by byl koncipován tak, aby vedl účastníky k návštěvám partnerských organizací. Odměny by byly například formou věcných darů, poukázek na přednášky a vstupy zdarma, popřípadě pobyty na partnerských farmách

4.2.2 Dopad pandemie covid-19

Roky 2020 a 2021 jsou velmi obtížnými roky, kdy tradiční způsoby obživy a podnikání byly omezeny na velmi malý okruh činností. Nepředvídatelnost nákazy viru covid-19 dlouhodobě omezuje veškeré subjekty napříč všemi sektory.

Vzhledem k současné dlouhotrvající situaci, by v případě fungování farmy a ekocentra dopadly na celý provoz omezení a nařízení, které by výrazně znemožňovaly chod celé farmy. Farma má v plánu v rámci svého standardního plánu provozu nabízet krátkodobé ubytování. To by bylo podle současných platných nařízení znemožněno. Farmě by tak vznikaly značně velké finanční ztráty. Možností alespoň částečného příjmu, by byla možnost pronajmout byt a roubenky na delší období na standardní smlouvu o pronájmu. Ikdyž by nebylo jasné, jak dlouho by byl provoz omezen. Zrušeny a odsouvány na neurčito by také musely být veškeré veřejné akce, přednášky, oslavy a podobně. V rámci opatření by musel být také prerušen dětský kroužek, který farma pořádá. Přesouvány na určito by byly také termíny příměstských táborů.

Ekocentrum by muselo být také z vládních nařízení uzavřeno. Jednou z forem ekologické výchovy, kterou by mohlo ekologické centrum poskytovat i navzdory pandemických opatřením, je pořádání a zprostředkování online placených i neplacených kurzů. Dále by mohly být poskytovány tematická videa, sdíleny pracovní postupy, recepty a činnosti ze všedního dne na farmě. Snahou by bylo nadále alespoň částečně provozovat a propagovat ekocentrum a předávat znalosti alespoň online cestou, když by muselo být centrum dlouhodobě uzavřeno.

V rámci provozu farmy by se zavedla nařízená opatření. V omezeném chodu by však farma bez návštěvníků nadále fungovala. Veškerá pozornost by byla soustředěna pouze na zemědělské činnosti. Do popředí zájmu by se dostal chov ovcí, králíků a drůbeže. Zpracovávány by byly vlastní suroviny do farmářských výrobků. Snaha by byla také o jejich propagaci, kvůli navýšení prodeje a alespoň nějakých příjmů z činnosti, kterou by farma mohla provádět.

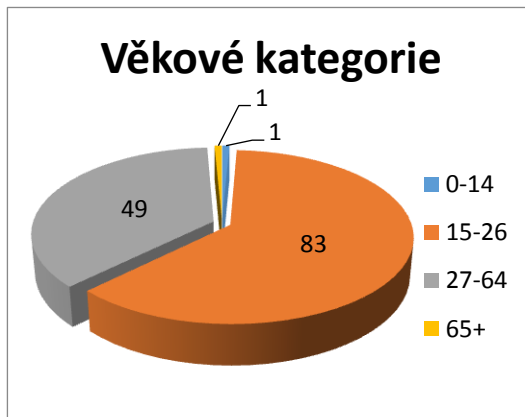
Opatření v rámci pandemie by výrazně změnila výši příjmů, farma by tak musela omezit výdaje na veškeré budoucí projekty a propagaci. Snaha by byla dostát veškerým závazkům a platit včas veškeré výdaje spojené s platy zaměstnanců a chodem farmy.

4.3 Dotazník

V rámci diplomové práce byl zpracován dotazník, který se skládal celkem z 15 otázek. Dotazník byl zveřejněn v elektronické podobě přes 2 webové portály nabízející služby týkající se dotazníků. Návrh dotazníku je přiložen v příloze.

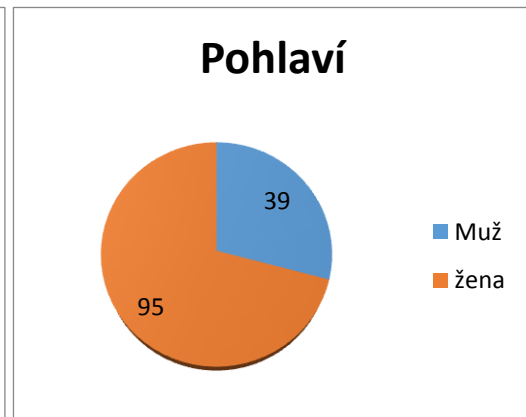
Cílem dotazníku bylo zjistit, jestli se dotazovaní někdy již setkali s ekocentrem a jaký důvod měli pro jeho návštěvu, pokud ho tedy navštívili. Součástí byly také otázky na agroturistiku, ekologii a potraviny. Dále byly zařazeny otázky na věk, pohlaví a bydliště. Na dotazník během doby šetření odpovědělo celkem 134 oslovených respondentů. Podle věkových kategorií byli respondenti zastoupeni následovně (Graf.1). Věková kategorie 0-14 let 1 dotázaný, kategorie 15-26 83 dotázaných, 27-64 49 respondentů a kategorie 65+ 1 respondent. Z celkového počtu odpovědělo na dotazník 39 mužů a 95 žen (Graf.2).

Graf 1: Věkové kategorie

Zdroj: vlastní zpracování

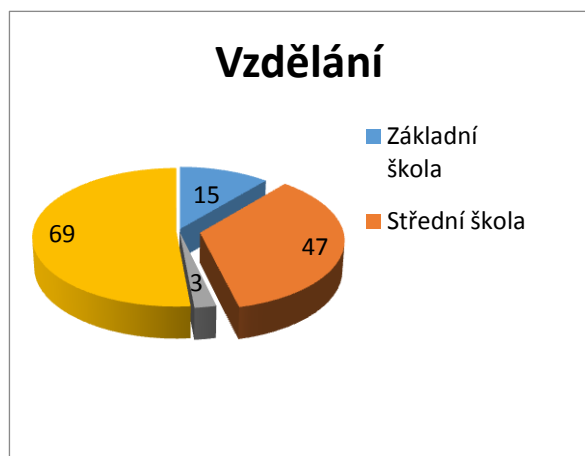
Graf 2: Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3: Vzdělání

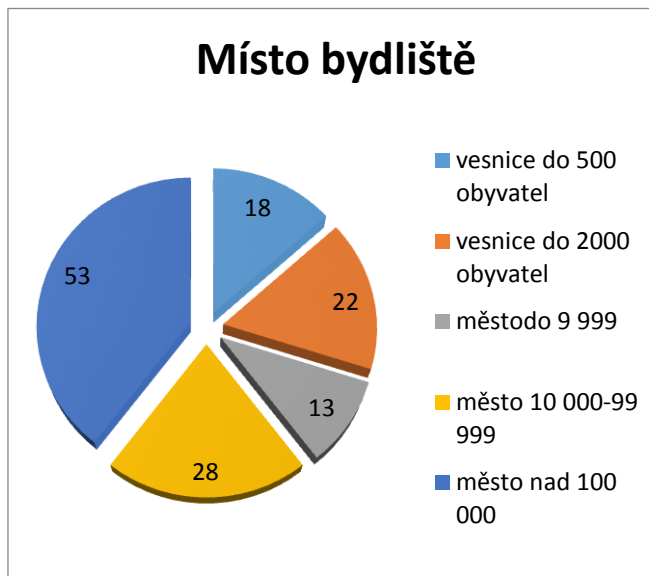
Na třetí otázku týkající se vzdělání dotázaní odpověděli následovně (Graf.3). V době dotazníkového šetření mělo 15 respondentů ukončeno základní vzdělání, 47 lidí střední školu, 3 vyšší odbornou školu, 69 lidí vysokou školu.

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvrtá a pátá otázka dotazníku se týkaly bydliště. Řešeno bylo v jaké zástavbě a jaký počet obyvatel má obec ve které trvale žije. Celkem 18 lidí uvedlo, že žije ve vesnici do 500 obyvatel, 22 ve vesnici do 2000 obyvatel, 13 respondentů ve městě do 9 999 obyvatel, 28 ve městě 10 000 – 99 999 obyvatel a 53 ve městě nad 100 000 obyvatel.

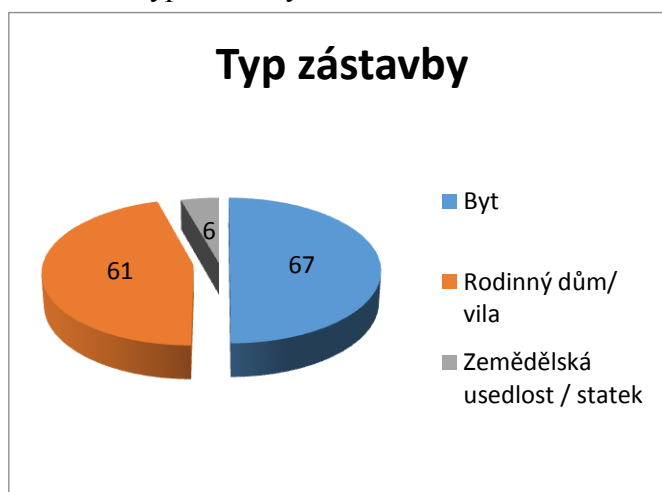
Graf 4: Místo bydliště

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku typu zástavby (Graf 5), ve které žijí, odpověděli dotazovaní následovně: 67 dotázaných bydlí v bytě, 61 lidí obývá rodinný dům/vilu a 6 dotázaných žije na statku či zemědělské usedlosti.

Graf 5: Typ zástavby

Zdroj: vlastní zpracování

Otázky 6 až 11 byly zaměřeny na agroturistiku. Otázky se zabývaly tím, jestli se respondenti někdy účastnili agroturistiky a v jaké formě, kterou oblast nejčastěji navštěvují, jak dlouhý je průměrně jejich pobyt, co je zajímá při výběru zařízení a co od agroturistiky očekávají.

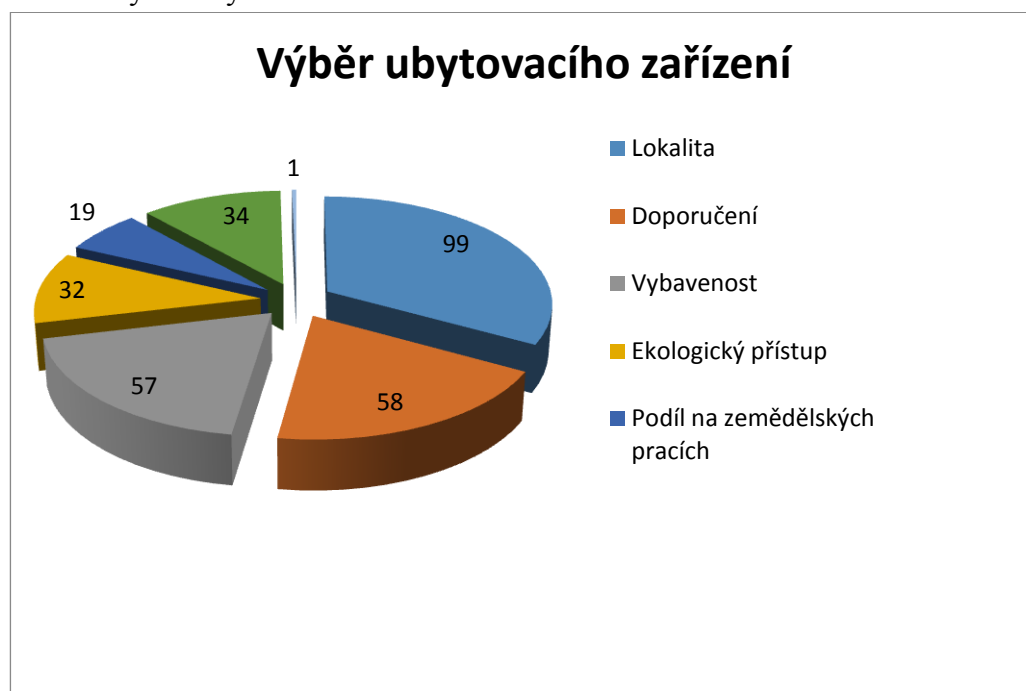
Na otázku číslo 6. – „Kterou formu agroturistiky/ venkovské turistiky jste využila“?

- Pobyt v soukromém penzionu /chatě uvedlo - 78 respondentů
- Pobyt na fungující farmě /statku - 16 respondentů
- Doprovodné programy bez ubytování - 15 respondentů
- Žádnou - 25 respondentů

Na nepovinnou otázku 7- Jaká byla délka Vašeho pobytu? Odpovědělo 65 respondentů dobu 3-7dní, 33 odpovědí bylo 1-2dny, 9 lidí uvedlo 8-14dní, a více než 15 dní trávající pobyt uvedli 3 respondenti

Na 8. otázku: Co Vás nejvíce zajímá při výběru ubytovacího zařízení v rámci agroturistiky (graf 6)? Na kterou měli možnost vybrat více možností, uvedli dotázaní následující:

Graf 6: Výběr ubytovacího zařízení

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku na nejčastěji navštívený region (dělení podle Czechtourism) byli sděleny následující odpovědi. Nejčastější odpovědí byla s 18 odpověďmi Jižní Morava, jako druhý region skončily s 16 respondenty Krkonoše. S 15 odpověďmi skončily Jižní Čechy, 10 dotázaných uvedlo Střední Čechy. Na dalších příčkách se s 9 odpověďmi shodně umístily čtyři regiony a to Šumava, Praha, region Střední Morava a Jeseníky a region Východní Morava. 7 dotázaných uvedlo Severozápadní Čechy. Po 6 odpovědích měly shodně uvedené tři regiony a to Východní čechy, Vysočina, Českolipsko a Jizerské hory. Shodně 5 hlasů měly 2 regiony a to Český ráj a region Plzeňsko a Český les. Královehradecko pak bylo uvedeno v odpovědích 4krát. Region Západočeské lázně a region Severní morava a Slezsko neměly uvedenou žádnou odpověď.

Na 10. nepovinnou otázku, zdali navštěvují místa spojená s agroturistikou opakovaně? Bylo odpovězeno 89 krát že NE a 22 krát ANO.

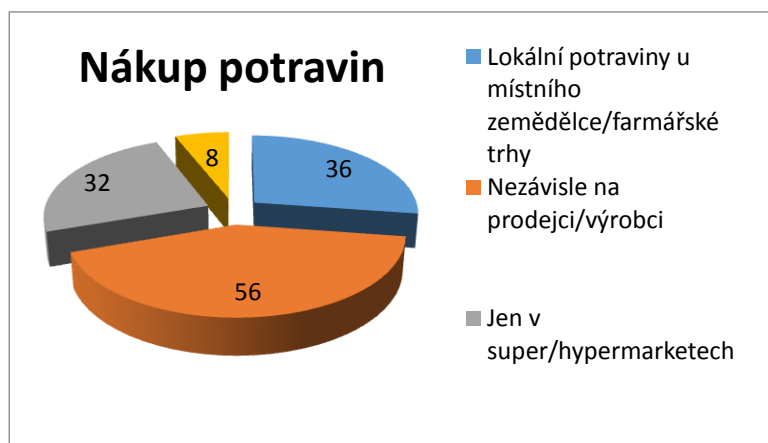
Na 11. otázku „Co očekáváte od agroturistiky?“ byla možnost vybrat více odpovědí. Odpovědi jsou seřazeny od nejvyššího počtu odpovědí k nejnižšímu podle očekávání.

- 78 → odpočinek, relax
- 72 → aktivní dovolená (sport, pěší turistika /cykloturistika atd.)
- 66 → využívání lokálních potravin a biopotravin
- 50 → kontakt s hospodářskými zvířaty
- 45 → ekologický přístup farmy
- 36 → ukázky a vyzkoušení si tradičních řemesel
- 21 → práce na statku
- 16 → doprovodné programy
- 1 → jiné

Otázka číslo 12 ve znění „Zajímáte se o Životní prostředí a ekologii?“ získala 57 odpovědí ANO a 58 spíše ano, 15 odpovědí spíše ne a 4 odpovědi ne.

V rámci dotazníku padla také otázka na preferenci potravin. : Jaké jsou Vaše preference při výběru potravin? Celkem 36 respondentů uvedlo, že nakupují především lokální potraviny u místních zemědělců/ výrobců či na farmářských trzích. Celkem 56 dotázaných odpovědělo, že nakupují potraviny nezávisle na prodejci/výrobcí. 34 respondentů uvedlo, že nakupují potraviny jen v obchodech a super/hypermarketech. Celkem 8 dotázaných uvedlo, že nemají žádnou preferenci.

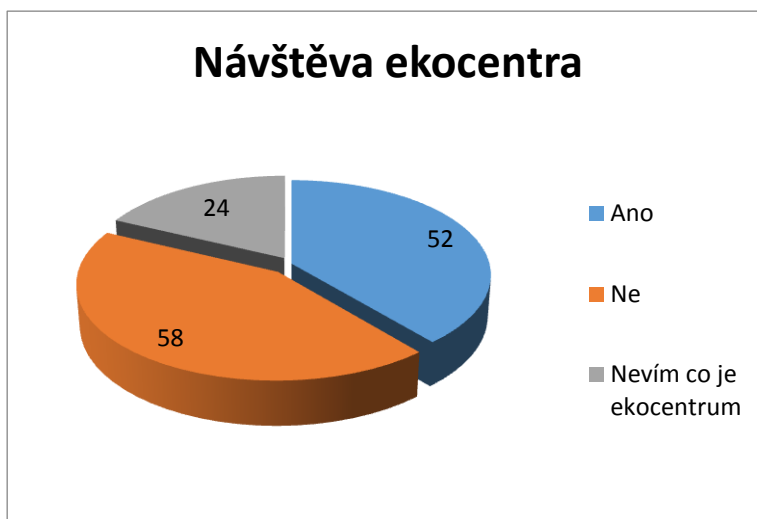
Graf 7: Nákup potravin

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 8: Návštěva ekocentra

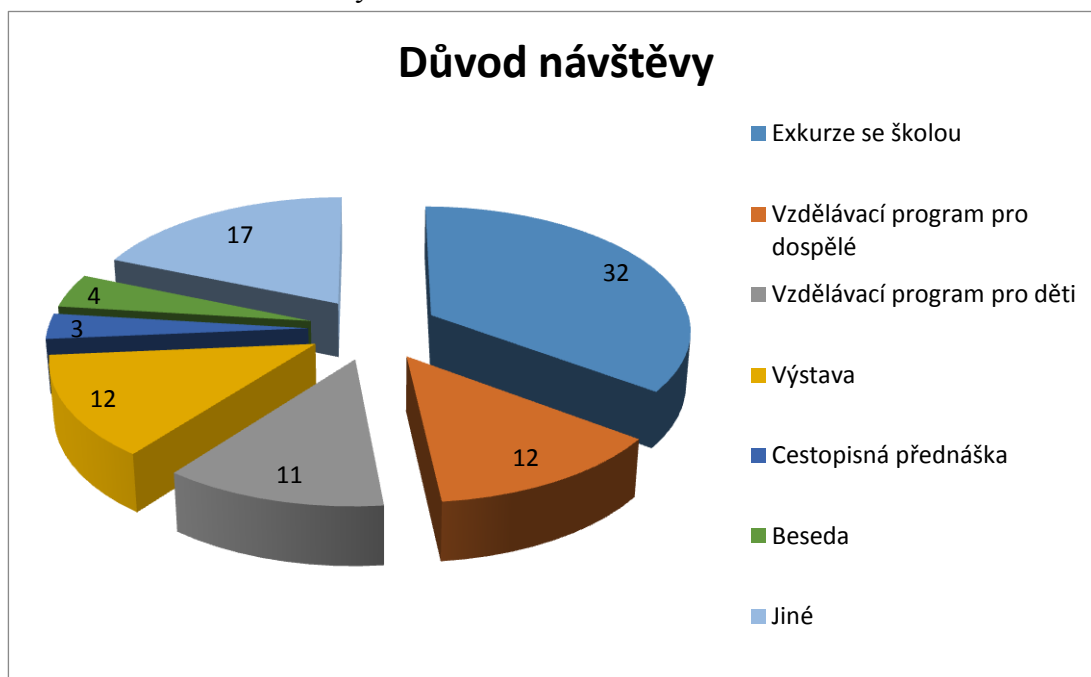
Otázka číslo 14 a 15 se týkaly ekocentra. Z celkem 134 respondentů uvedlo na otázku 14., „Navštívil/a jste někdy ekologické centrum/Ekocentrum?“ Celkem 52 respondentů uvedlo, že již někdy navštívilo ekocentrum, 58 uvedlo jako svou odpověď ne. A 24 dotázaných uvedlo, že nevědí co to je ekocentrum.

Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci 15. otázky byl sdělován důvod návštěvy ekocentra. Uvedeny byly následující odpovědi. 32 dotázaných uvedlo jako svůj důvod exkurzi se školou, 12 osob uvedlo vzdělávací programy pro dospělé, 11 dotázaných odpovědělo vzdělávací programy pro děti. Pro 12 osob byla důvodem návštěvy výstava, pro tři pak cestopisná přednáška. 4 osoby navštívili centrum z důvodu besedy se známou osobností. 17 důvodů uvedlo odpověď jiné.

Graf 9: Důvod návštěvy

Zdroj: Vlastní zpracování

5. Diskuze

Podnikat ve venkovském cestovním ruchu (Kolektiv autorů 2007) mohou nejenom majitelé farem, pracovníci v zemědělství, ale i majitelé různých rekreačních objektů. Cílem může být nejen rozšíření aktivit, ale i zlepšení hospodářských činností.

Začátek podnikání v zemědělství bývá obtížný, protože kromě značně náročné administrativní stránky podnikání, je zapotřebí značného kapitálu ke koupi zemědělských pozemků, k výstavbě nebo rekonstrukci zemědělských budov a k nákupu zemědělské techniky. V tomto případě byla situace jednou z výjimek. Majitelka obdržela původní objekt statku a přilehlé pozemky darem a tím jí byl ulehčen začátek podnikání. Rozvoj a rekonstrukce farmy je financován z vlastních zdrojů a později i z peněz čerpaných z hypotečního úvěru, které rovněž poslouží k výstavbě moderního soběstačného ekologického centra. V rámci výstavby a rekonstrukce jsou postupně zajišťovány různé fáze výstavby a vylepšování okolí statku. Pro podnikatele (kolektiv autorů 2007) jsou nejdůležitější přínosy v podobě příjmů z podnikání a zhodnocování nemovitostí.

Dalšími přínosy je například rozvoj obce, tvorba nových pracovních míst, rozvoj infrastruktury, zajištění a rozvoj společenského a spolkového vyžití, zajišťování doprovodných programů, obnovování kulturního a historického dědictví a mnohé další.

Ekologické zemědělství je na vzestupu. Čím dál více lidí se zajímá o to, kde a jak se co chová a pěstuje a v jakých podmínkách. Více lidí také začíná podporovat místní farmáře a výrobce.

Ekologické zemědělství je pro člověka i pro přírodu přirozenějším systémem hospodaření. Člověk si začíná uvědomovat nebezpečí nadbytečné chemizace zemědělství, a proto začíná vyhledávat ekologičtější, možná zdravější a chutnější lokální produkci, která je pro člověka i jakousi formou ochrany krajiny. Lidé si nemusejí pořizovat například stejnou zeleninu z různých konců světa, ale podpoří místního farmáře, od kterého mohou mít pravidelně čerstvé potraviny s vědomím zdravějších a čerstvějších potravin, jejichž produkce zbytečně nezatěžuje životní prostředí například převozem, stavbou skladovacích a přepravních hal na úkor zemědělské půdy. I podle otázky z dotazníkového šetření celkem 36 respondentů uvedlo, že nakupuje především lokální potraviny u místních zemědělců a 56 nezávisle na prodejci. Pokud by se možná ještě více rozšiřovala nabídka a dostupnost lokálních produktů, tak by tento způsob možná měl ještě strmější nárůst. Kvalita je spojená i s cenou. Poctivý farmářský výrobek je bohužel pro některé stále ještě pravidelně nedostupný, jinak by možná obliba lokálních potravin a biopotravin rostla ještě více a pravidelných nakupujících by bylo mnohem více. S uvědoměním všech faktů a skutečností bylo rozhodnuto, že vznikne farma s ekocentrem, kdy i majitelka farmy se rozhodla jít cestou větší ochrany přírody a potřebou ochraňovat okolí před ničením tradičních krás českého venkova. S tímto vším souvisí i možnost vypěstovat si a vyrobit

vlastní potraviny a chovat zdravá a spokojená zvířata. S vědomím lepšího pocitu, že každý může začít s ochranou přírody u sebe, předávat tak znalosti a oslovit tak potenciálně další, kteří mohou své znalosti a vědomosti předávat dále. Na druhou stranu ne každý je ochoten trávit čas zemědělskými pracemi a tak raději podporuje ekologické farmy nákupem jejich produktů, podporuje ekologické organizace finančně nebo alespoň vlastní aktivitou a předává alespoň teoretické znalosti.

Podle Dryšlové (2015) představuje ekologické zemědělství také šetrný způsob hospodaření a výroby potravin a získává si v ČR i ve světě stále větší popularitu. Vzestupný trend ekologického zemědělství potvrzují i autorky Markuszewska & Kubaczka (2017) a podle ministerstva zemědělství (Mze 2009-2021) se rozšiřuje výměra ekologicky obhospodařované půdy. Ekologické zemědělství je na vzestupu, zároveň i počet kupujících ekologickou produkci pomalu narůstá (Mze & AGRI ČR+ 2015). V rámci produkční funkce zemědělství se potenciální návštěvníci mohou v rámci pozorování i praxe naučit činnosti spojené se zemědělstvím (Petroman I. 2015).

Kromě tradiční funkce zajišťující produkci surovin a jejich zpracování, má zemědělství i důležitou funkci údržby a péče o krajinu. Krajina je prostorem, kde se spojují přírodní a člověkem vytvářené složky. Tato krajina pak působí na člověka. První dojem člověka z krajiny pomáhá dotvořit obraz stráveného času ve vybrané lokalitě a má vliv na výběr místa trávení volného času.

Cestovní ruch byl v posledních letech celosvětovým fenoménem. Ekonomické, sociální, kulturní a další dopady jsou neodmyslitelnou součástí proměn dnešního světa. Cestovní ruch přispívá k poznávání míst po celém světě, přírodního a kulturního dědictví, pomáhá chápat mentalitu obyvatelstva a jejich zvyky.

Venkovský cestovní ruch (kolektiv autorů 2007) závisí nejen na stavu a kvalitě krajiny. Venkovská turistika je proto prostředkem zachování a obnovy prostředí, ale i zvyků tradic a činností rozvíjejících se jako součást prostředí, jež jsou vzájemně provázány, což popisují v literatuře autoři Moudrý at al. (2019), Lochmanová (2015) i autorky Drobná & Morávková (2010). Venkovská turistika (Sanagustín Fons at al. 2011) je rozvíjena jako součást prostředí udržitelným způsobem, zachovává identitu lokality a obnovuje zapomenuté činnosti. Agroturistika není spojená jen s prací a podle více autorů (Lochmanová 2015), (Dudák & Pavelka 2012), (Petroman I. 2015) se zaměřuje i na zábavu, tradice a řemesla.

Venkov dlouhá léta zažíval pokles obyvatelstva a s tím spojené zanikání tradičních hodnot, zvyků a činností. V posledních letech je to však naopak, na vesnici přicházejí noví obyvatelé, často však jen za určitou formou rekreace nebo za určitým podnikatelským záměrem (ubytování, tradiční řemeslo, chov zvířat). Díky podnikatelským záměrům je pak snaha znovu rozvíjet a oživovat tradiční hodnoty venkova a přilákat tak možné návštěvníky na venkov.

Česká republika má podle Kantorkové (2016) velký potenciál pro rozvoj agroturistiky, přesto je u nás agroturistika stále ještě málo rozvinutá. Překážkami je neinformovanost, neochota, žádná nebo jen malá úroveň spolupráce, strach ze ztráty soukromí, špatná úroveň služeb, nedostatek finanční podpory na rozvoj a opravy, rozvoj služeb, další místa pro odbyt výrobků.

Otázka číslo 7., která se týkala délky pobytu, ukázala, že nejčastější délkou pobytu bylo pro 65 respondentů rozmezí 3-7dní, následována 33odpověďmi s 1-2denním pobytem. Podle dotazníkového šetření bylo zjištěno, že byly preferovány krátkodobé dovolené a také doprovodné programy bez ubytování. Pokud by se rozšířila nabídka programů, oslovilo by to více lidí a trávili by na venkově více času? Na to částečně odpovídá otázka číslo 11. dotazníkového šetření, která se zaměřila na otázku, co očekáváte od agroturistiky. V této otázce měli respondenti možnost odpovědět více možnostmi. Odpovědi na tuto otázku mohou být nápomocné v rozvoji směřování farmy. Kdy je vhodné zaměřit se na přání hostů a také popřípadě upravit program a doplňkové programy podle zájmu a očekávání

Otázka zaměřená na nejčastěji navštívený region má díky 17 regionům velmi podobné počty odpovědí, v tomto počtu to není moc vypovídající. Možná více rozšířené dotazníkové šetření by ukázalo značnější rozdíly mezi jednotlivými regiony. Při větším počtu respondentů, by se zjevně ukázaly nejčastěji a nejméně navštěvované regiony. Případné další rozdělení jednotlivých regionů na menší oblasti, by ukázalo jednotlivé rozdíly v návštěvnosti. Pro ekologicky zaměřenou turistiku jsou lepší regiony s menší návštěvností, ale s dostatečným množstvím unikátních cílů, které jsou lidskou činností téměř neovlivněny a zásahy do přírody nejsou tak značné. Pro tvorbu programů jednotlivých pobytových balíčků, je zase vhodnější mít v nabídce třeba uvedené nějaké turisticky oblíbené místa a lokality, které nalákají případné další návštěvníky. Dotazníkové šetření by se mohlo rozšířit cestou veřejné propagace, odkazy na dotazníkové šetření z webových stránek ekologických organizací, obcí, informačních center a mnohých dalších. Poskytnuté informace by mohli být podkladem pro propagaci regionu, místních atraktivit a tvorbu nových podnikatelských záměrů.

Agroturistika spojuje zemědělství a turistiku. Potenciální zájemce o agroturistiku má příležitost strávit svůj volný čas na venkově na fungující farmě a zažít tak všední starosti farmáře nebo strávit pobyt v soukromém penzionu a využít doprovodné programy. Během celého roku se dá zažít na farmě vždy něco nového, činnosti spojené s chodem statku se výrazně nemění s jednotlivými ročními obdobími. Každodenní činnosti, které jsou pro farmáře rutinou, jsou pro někoho zpestřením a novými zkušenostmi. Práce v zemědělství není jednoduchá, je to dlouhodobá činnost, která nejenže zajišťuje obživu farmářům, ale i široké veřejnosti.

Agroturistika sebou nese kromě výhod pro farmáře i rizika. Rizika jsou spojená zejména s finančními, marketingovými, právními aspekty nebo s vládními nařízeními.

K těmto rizikům se však mohou přidat i osobní problémy (majetkové spory, rozvod, dlouhodobé zdravotní potíže a mnohé další). Nad riziky však převažují pozitiva. Pozitivum je dlouhodobě prosperující úspěšná farma, dále možnost dalšího výtěžku pocházející ze služeb nabízených v rámci nabídky agroturistiky, rozšíření řady odběratelů produktů a výrobků, nové výrobné produkty či pěstované plodiny. Další možností je rozšíření farmy například o lokální prodejny, příměstské tábory, školy, kluby, nebo například ekologické centrum.

Jedním z cílů práce bylo také porovnat a zhodnotit možnosti uplatnění místní produkce v rámci vzdělávacích a rekreačních služeb poskytovaných ekofarmou. Farma má několik možností jak využít faremní produkci. Jednou z možností je prodávat přímo rostlinnou a živočišnou produkci. Další možností je nabídka prodeje produktů zákazníkům přímo na farmě v rámci farmářských trhů či prodeje přímo z farmy. Třetí možností uplatnění produkce je využití a zpracování do místní kuchyně a tvorby pokrmů pro ubytované návštěvníky, zaměstnance nebo v rámci zajištění pohoštění pro smluvní akce (svatby, narozeniny, školení apodobně.). Čtvrtou možností uplatnění je zpracování a využití potravin v rámci vzdělávacích kurzů a tematických programů ekologického centra (pečení koláčů, sušení ovoce, příprava teplé a studené kuchně a podobně.). Místní produkce má široké možnosti využití. Vzhledem k narůstajícím možnostem, kde nakoupit biopotraviny a lokální potraviny dává naději, že se trh postupně ještě více rozvine a poptávka po lokálních potravinách ještě stoupne a farmě to umožní se dále rozvíjet.

V rámci diplomové práce bylo zpracováno dotazníkové šetření, to se kromě jiných otázek zaměřilo na otázky týkající se ekologického centra. V rámci dotazníkového šetření bylo právě také zjištěno, že velká část respondentů (viz otázka č.14) také vůbec neví co je to ekocentrum případně ekologické centrum. Pokud se člověk více nezajímá nebo pokud není provozováno ekocentrum v blízkosti bydliště či pracoviště, tak nemá moc šancí zjistit informace o provozu a programu ekocentra. Chtělo by to zvýšit propagaci takovýchto center. Ekologických center je v České republice již 188 (viz Obr.:3), ale i tak nejsou moc známá. V Libereckém kraji se nachází celkem 15 ekocenter, z toho 5 jich je přímo v okrese Semily, tedy v bezprostřední blízkosti naplánovaného ekocentra „Hůrka“. Propagace by mohla být zajištěna zveřejňováním článků v celostátních, okresních a obecních novinách a časopisech dále třeba také reportážemi v regionální televizi. Pomocnou ruku s reklamou, na farmu s ekocentrem, by také mohli podat další ekologické skupiny a organizace a zveřejňovat programy a nabídky ekocentra na svých webových stránkách a sociálních sítích. Program ekocentra by mohl být zveřejňován například na webových stránkách a sociálních sítích blízkých obcí a kulturních center a na plakátovacích plochách v okolí. To by vedlo k dalšímu navýšení výdajů za reklamu s nejistým návratem vynaložených peněz v souvislosti s možností vyšší návštěvnosti. Rizikem by mohlo také být, že po zhlédnutí reklamy se lidé přijdou podívat jen jednou ze zvědavosti na „novinku“ v okolí, ale pravidelných návštěv programů se třeba již nezúčastní. Příznivou zprávou by byl fakt, kdy by se po propagaci trvale zvýšila návštěvnost a prodej místních výrobků. A dalším pozitivem by

mohlo být i rozšíření spolupráce s místními, s obcemi a třeba i s kulturními a ekologickými centry v okolí.

Pokud se člověk o téma ekologie aktivně nezajímá, nebo pokud nemá v okolí člověka, či organizaci, která se zabývá tématem ekologické výchovy a ekologie, tak kromě aktivního vyhledávání nemá moc šancí zjistit něco nového. Šancí jsou sociální sítě. Cílená reklama a propagace může také zvýšit povědomí o ekocentrech. Dále větší propagace by také mohla pomoci rozšířit povědomí o fungování a programech ekologických center. Vzhledem k moderním komunikačním prostředkům je vhodné více propagovat ekologická centra. Otázkou zůstává jestli by větší propagace přinesla úspěch, nebo se jedná spíše o nezájem ze strany veřejnosti.

Navrhované centrum by bylo jedním z dalších, které by poskytovalo různorodé vzdělávací programy. Při dobrém vedení a zajímavém programu na celý rok, by se toto centrum mohlo zařadit mezi centra s potenciálem naučit nové generace současné vědění o ekologii a krajině.

Výhodou pro zdejší ekologickou farmu s ekologickým centrem je geografická poloha. Svojek leží v místě, ze kterého je v dojezdové vzdálenosti Krkonošský národní park, Chráněná krajinná oblast Český ráj. To souvisí také s přírodou, která je zatím lidskou činností dotčena v menší míře. V takovémto prostředí se dá nerušeně odpočívat nebo využívat prostor pro různé aktivity (turistika, cykloturistika)

Na druhé straně nevýhodou umístění může být pro farmu s ekologickým centrem větší vzdálenost od velkých měst (cca 55-115 km) a také vzdálenost kolem 10 km do menších měst v okolí obce Svojek. Jednou z možností je tak doprava osobními automobily, využití místní autobusové dopravy a vlakových zastávek v okolí. Veškeré zastávky jsou v docházkové vzdálenosti maximálně 0,5 km. Toto celé je pak kompenzováno klidnou atmosférou venkova, kterou neruší nadměrný hluk veřejné dopravy. V blízkém okolí jsou pak různé turistické cíle, které můžou potenciálního návštěvníka zaujmout.

Roky 2020 a 2021 byly poznamenány omezenou možností cestovat, ovlivněno bylo celé odvětví cestovního ruchu i zemědělství. Následky omezení budou mít vliv na podnikání ve všech sektorech ještě desítky let. V rámci omezování možnosti vycestovat a strachu části veřejnosti cestovat do zahraničí, je tu pak šance, že po uvolnění se více lidí zaměří na objevování krás České republiky a trávení dovolené na venkově se stane vyhledávanější formou dovolené. Už teď je viditelné, že mnozí si rádi odpočinou od měst a tráví svůj čas na venkově.

V oblasti Krkonoš a Podkrkonoší je rozvinutá zimní turistika, jsou zde kvalitní sportovní střediska a areály. Dále je zde rozvinuta pěší turistika, hipoturistika a další aktivity, které by mohly přilákat návštěvníky do zdejšího regionu. V rámci tvorby programu pak je vhodné propojit tyto aktivity a skloubit je s pobytem na farmě a i s

návštěvou tematicky laděného programu ekocentra. Vytvořit tak jedinečný tematický balíček, který by zaujal širokou veřejnost a přilákal také další návštěvníky do regionu. Nezapomenout by se mělo i na místní obyvatele, které by bylo vhodné zapojit nejen do chodu ekocentra ale i nabídnout jim třeba tematicky laděné programy na základě jejich zájmů a potřeb. Pokud by vše výše zmíněné bylo nějakou formou zapracováno a byl by vytvořen jedinečný balíček poskytující exkluzivní pobyt na venkově s kvalitním ekologicky zaměřeným programem a stravováním pouze z lokálních zdrojů našli by se další potenciální zájemci o pobyt na venkově nebo již není další prostor pro rozvoj. Je ekologicky smýšlející turistika, chránící tradiční hodnoty a krajinu pouze dočasným trendem nebo je to trend, který je teprve na začátku rozvoje a stane více populárním?

6. Závěr

Oblast Krkonoš a Podkrkonoší je oblast pro turisty vysoce atraktivní a má proto veškeré předpoklady pro provozování farmy s agroturistikou spojenou s ekologickým centrem. Velký počet turistů v oblasti může znamenat vyšší počet návštěvníků do ekocentra i na farmu. Region má ale ještě značné rezervy v nabídce tematických balíčků, alternativních forem turistiky a produktů s doprovodnými aktivitami. Je potřebné rozšířit nabídku programů cílených na ekologie a rozvíjet povědomí o institucích zabývajících se naukou ekologie a ochrany rostlin a živočichů.

Silnou stránkou a tedy výhodou pro ekocentrum je výhodná poloha, tedy blízko do chráněných oblastí a turistických cílů. Velkou výhodou je taktéž vzdálenost od měst a tedy klidné prostředí poskytující široké možnosti ekologické výuky v areálu i v blízkém okolí centra. Velkou výhodou je vlastnictví pozemků kolem ekocentra a tedy jejich úprav podle principů ekologického zemědělství a potřebě přizpůsobit okolí pro výuku ekologie. Podnikání v zemědělství může být nejenom čistou formou obživy, ale také možnost předávání znalostí a rozšiřování povědomí o způsobech nejen ekologického hospodaření a zlepšovat tak veřejný názor na povědomí o zemědělských činnostech a působení zemědělství na krajinu.

Slabá stránka je vzdálenost od měst, minimum veřejné dopravy, ale to se dá vyhodnotit i jako výhody, které nemají takový vliv na prostředí, a díky tomu se dá pracovat s téměř nenarušeným a neovlivněným prostředím.

Příležitostí pro rozvoj farmy i ekocentra je také více. Od rozvoje a rozšiřování samotné farmy po navazování spolupráce s veřejností, místní samosprávou nebo třeba dalšími ekologickými centry. Příležitostí je i vytvoření pobytu s jedinečným pobytem a programem. Příležitostí jak upoutat pozornost veřejnosti je i výroba nových farmářských výrobků a potravin.

V rámci rozvoje a nabídky ekocentra je také nutná účast na veřejných akcích, tvorba reklamy a oslovování potenciálních zákazníků různou formou, přes webové stránky, kulturní akce nebo v rámci zapojení do veřejných projektů v rámci obce a širšího okolí.

7. Literatura

- [1] ASOCIACE SOUKROMÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, 2021 *Farmářský dům – inovativní prodej českých výrobků spotřebiteli* ASZ ČR Available from: https://www.asz.cz/cs/aktualne-z-asz/farmarsky-dum-inovativni-prodej-ceskych-vyrobku-spotrebiteli.html?fbclid=IwAR2bnvav7l8oPeL1zr0y_tKhrZ1M0BAZj86iiHZjNeug1o7p6f9oNC4rrng (Accessed March 2021)
- [2] ASOCIACE TURISTICKÝCH REGIONŮ ČESKÉ REPUBLIKY. 2016 *Turistické regiony a oblasti České republiky* Available from: <http://www.atour.cz/redakce/index.php?clanek=3321&xuser=&lanG=cs&slozka=996&xsekce=28728> (Accessed March 2021)
- [3] BIOFARMA POD HÁJKEM, 2009 *Biofarma Pod Hájkem – Rodinná farma*, Available from: <https://biofarmapodhajem.webnode.cz/> (accessed February 2021)
- [4] BIOINSTITUT o.p.s., 2007, *90 argumentů pro ekologické zemědělství*, Institut pro ekologické zemědělství a udržitelný rozvoj krajiny. Available from: <https://www.lovime.bio/knihovna/90-argumentu-pro-ekologicke-zemedelstvi/> - a https://www.lovime.bio/wp-content/uploads/2019/01/90-argumentu-pro-ekologicke-zemedelstvi_2007.pdf (Accessed March 2021)
- [5] BUKOVSKÁ D. 2009 *Živý poklad z Čech Včela kraňská*. Ifauna. Available from: <https://www.ifauna.cz/bezobratli/clanky/r/detail/4391/zivy-poklad-z-cech-vcela-kranska/> (Accessed April 2021)
- [6] BRANDEJSKÝ P. 2019, *Radili jim vše zbourat. Rekonstrukce statku trvala 10 let, nyní mají krásné bydlení*. ESTAV.CZ. 2014-2021, Available from: <https://www.estav.cz/cz/7342.rekonstrukce-statku-trvala-10-let-radili-jim-at-vse-zbouraji-neudelali-to-a-maji-krasne-bydleni> (accessed April 2021)
- [7] ČESKÝ INTERNET S.R.O. Ubytování Podkrkonoší: *Hotely Penziony .cz - ubytování v České republice* c2010-2021 Available from: <https://www.hotelypenziony.cz/podkrkonosi/?kapacita=2> (Accessed April 2021)
- [8] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD 2020. *Počet obyvatel obcí k 1.1.2020* 2021 Available from: <https://www.czso.cz/documents/10180/121739326/1300722003.pdf/f9160497-cec0-4750-a293-77ef7bce1092?version=1.1> and <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112019#> (Accessed March 2021)
- [9] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2009 *Postavení venkova v Libereckém kraji* Available from: <https://www.czso.cz/csu/czso/postaveni-venkova-v-libereckem-kraji-n-tzuhyjyxg4> (Accessed March 2021)
- [10] DAVID P., SOUKUP V. 2008. *Velká turistická encyklopedie – Liberecký kraj*. Euromedia k.s. – knižní klub ISBN 978-80-242-2326-1
- [11] DRYŠLOVÁ T. 2015 *Základní aspekty ekologického zemědělství*. Brno. Mendelova univerzita v Brně 63s. ISBN 978-80-7509-298-4

- [12] DROBNÁ D., MORÁVKOVÁ E. 2004 *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna. ISBN 978-80-73-73-079-.
- [13] DUDÁK V., PAVELKA Z. 2012 *Agroturistika v České republice: Dovolená na venkově. Vyd. 1. Praha: Novela bohémica, 2012, 280 s. ISBN 978-80-87683-03-3*
- [14] Ekologické zemědělství v Libereckém kraji 2018, ČTPEZ za podpory Ministerstva zemědělství. Available from:
https://aa.ecn.cz/img_upload/8d8825f1d3b154e160e6e5c97cf9b8b3/bio_liberecky-kraj_1019_web.pdf (Accessed March 2021)
- [15] EKOŽIVOT. 2011. *Co je to ekofarma?* Ekoživot.cz Available from:
<https://www.ekoživot.cz/priroda/co-je-to-ekofarma/> (Accessed January 2021)
- [16] FARMY.CZ. 2009 *Ubytování na farmě: NABÍDKY UBYTOVÁNÍ NA FARMÁCH, STATCÍCH, RANČÍCH A V AGROPENZIONECH* Available from:
<http://www.ubytovanimafarme.cz/index.html?locality=5> (Accessed April 2021)
- [17] FLEKALOVÁ M. 2015 *Rekreační využití území*. Mendelova Univerzita V Brně, Vydání První. ed.. Print. ISBN 978-80-7509-211-3
- [18] FISCHER A. 2012 *Sustainable tourism*. UTB-BAND, Haupt Bern ISBN 978-3-8252-4097-4
- [19] FLESCHER A., TCHETCHIK A. 2005. *Does rural tourism benefit from agriculture?* Tourism Management, 26, 493-501
- [21] FORET M., FORETOVÁ V-. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001, 178 s. Manažer. ISBN 80-247-0207-x.
- [22] GOELDNER CH R., RITCHIE J.R.B. 2014 *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Překlad SCHÜREROVÁ L.. Brno: BizBooks,. ISBN 978-80-251-2595-3.
- [23] HRABÁNKOVÁ M., ŘEHOŘ P., ROLINEK L., SVATOŠOVÁL 2011. *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu: vědecká monografie*. Vyd. 1. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 111 s. ISBN 978-807-2047-529.
- [24] INDROVÁ J., 2007 *Cestovní ruch: (základy)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 119 s. ISBN 978-80-245-1252-5.
- [25] JAKUBÍKOVÁ D. 2012 *Marketing v cestovním ruchu- Jak uspět v domácí i světové konkurenci*, 2 aktual. vyd. PRAHA Grada Publishing ISBN 978-80-247-420-9-0
- [26] JILEMNICKO- SVAZEK OBCÍ. *Svazek obcí Jilemnicko- O mikroregionu 2017* Available from: http://www.jilemnicko-so.cz/#/navstevnik/o_mikroregionu
- [27] KANTORKOVÁ K. 2016 *Metodika vzdělávacího programu ekoagroturistika*. Pro-bio svaz ekologických zemědělců. Available from: <https://pro-bio.cz/wp-content/uploads/2016/11/Metodika-vzd%C4%9B%C3%A1vac%C3%ADho-programu-Ekoagroturistika-final.pdf> (Accessed April 2021)
- [28] KANCLÍŘ V. 2015 *O českém strakáči: Králík Český strakáč (ČS). Králík český strakáč – klenot českého chovatelství* Available from: <http://www.ceskystrakac.cz/o-ceskem-strakaci/> (Accessed April 2021)
- [29] KARBUSICKÝ I., KARBUSICKÁ M. 2021, *Farma Hucul – O farmě* Available from: <http://www.hucul.cz/> (Accessed February 2021)
- [30] KOLEKTIV AUTORŮ Katedra cestovního ruchu, 2007 *Venkovský cestovní ruch, jeho specifika a podmínky pro rozvoj*. Praha Vysoká škola ekonomická, Ministerstvo

- pro místní rozvoj ČR, ISBN 80-245-1159-7. Available from:
<http://mmr.cz/getmedia/e117ea61-1783-4982-a4fa-bf6e1220f318/GetFile4.pdf>
 (accessed March 2021)
- [31] KRAJSKÝ ÚŘAD LIBERECKÉHO KRAJE. Aktivní dovolená. *Cestou necestou*
 Available from: www.liberecky-kraj.cz (accessed March 2021)
- [32] KUČTÍK J. 2015. *Ekologický chov ovcí*. *Chovzvířat.cz* c2006-2021, Available
 from <http://www.chovzvirat.cz/clanek/679-ekologicky-chov-ovci/> (accessed April 2021)
- [33] LEIFELD J., 2012, *How sustainable is organic farming?*, Agriculture, Ecosystems
 & Environment, Volume 150, Pages 121-122, ISSN 0167-8809 Available from:
<https://doi.org/10.1016/j.agee.2012.01.020>.
 (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167880912000357>) (Accessed
 April 2021)
- [34] LIBERECKÝ KRAJ: *Poradenství - O kraji: Základní informace*. Available
 from: <http://poradenstvi.kraj-lbc.cz/o-kraji> (accessed April 2021)
- [35] LOCHMANNOVÁ A. 2015 *Cestovní ruch*. Vydání první. Prostějov: Computer
 Media, 2015. 112 stran. ISBN 978-80-7402-216-6
- [36] MARKUSZEWSKA I., KUBACKA M. *Does organic farming (OF) work in
 favour of protecting the natural environment? A case study from Poland*,
 Land Use Policy, Volume 67, 2017, Pages 498-507, ISSN 0264-8377,
<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2017.06.023>.
 (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264837716303532>)
- [37] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ & AGRI ČR+: *Spotřeba biopotravin v ČR
 roste*. EVROPSKÝ INFORMAČNÍ PROJEKT 2018. 2015 Available from:
<http://www.agricplus.cz/spotreba-biopotravin-v-cr-roste> (accessed April 2021)
- [38] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Zemědělství 2019*, Praha 2020 978-80-7434-
 558-6 Available from:
http://eagri.cz/public/web/file/654505/Zemedelstvi_2019_web.pdf (Accessed March
 2021)
- [39] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. 2009-2021 *Přehled ekologických
 podnikatelů*. Ministerstvo zemědělství Available from:
[http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?stamp=63753230533606
 8114](http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?stamp=637532305336068114) (accessed March 2021)
- [40] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. 2009-2021. *Registr ekologických podnikatelů*
 Available from:
[http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?clear=A&stamp=161150
 4550611](http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Prehled.aspx?clear=A&stamp=1611504550611) (accessed January 2021)
- [41] MOOZA ARCHITECTURE. 2019, *Interiér jihočeského statku ve stylu selského
 baroka doplňuje po rekonstrukci od Mooza architecture řada původních
 prvků*. EARCH Available from: [https://www.earch.cz/cs/architektura/interier-
 jihoceskeho-statku-ve-stylu-selskeho-baroka-doplnuje-po-rekonstrukci-od-mooza](https://www.earch.cz/cs/architektura/interier-jihoceskeho-statku-ve-stylu-selskeho-baroka-doplnuje-po-rekonstrukci-od-mooza)
 (accessed March 2021)
- [42] MORAVSKÝ MODRÝ. CZ. 2012 *Klub chovatelů králiků moravských
 modrých* Available from: z: <http://www.moravskymodry.cz/> (Accessed March 2021)

- [43] MOUDRÝ J., MOUDRÝ J., CHOVANEC T., HUDCOVÁ E. 2019 *Malofaremní hospodaření*. ISBN 978-80-87371-36-7 available from:
<https://www.ctpez.cz/cz/publikace/malofaremni-hospodareni> ,
https://aa.ecn.cz/img_upload/8d8825f1d3b154e160e6e5c97cf9b8b3/malofaremni-hospodareni_isbn.pdf (Accessed January 2021)
- [44] NA ZVONICI 2021 *Vítejte na zvonici v Pasekách nad Jizerou* Available from:
<http://www.zvonice.com/> (accessed February 2021)
- [45] NILSSON PA. 2002 *Staying on farm: an ideological background*. Annals of tourism research, 29, 7-24
- [46] PAULŮ R. 2012 *Strategie rozvoje mikroregionu Jilemnicko*, Available from:
<http://www.jilemnicko-so.cz/Content/Files/1294553027.pdf> (Accessed March 2021)
- [47] PERLÍN R. *Venkov, typologie venkovského prostoru* Available from:
<https://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf> (Accessed April 2021)
- [48] PERLÍN R. HUPKOVÁ M. 2010 *Venkovy a venkované – doprovodná publikace k výstavě*. Ministerstvo pro místní rozvoj, ISBN 978-80-87147-27-6 Available from:
http://www.mmr.cz/getmedia/28946dca-0aed-476d-9130-0ebc21f934d3/Venkovy-a-venkovane_Brozura.pdf
- [49] PETROMAN I. VARGA M.CONSTANTIN E.C, PETROMAN C. MOMIR B., TURC B., MERCE I. 2016 *Agritourism: An Educational Tool for the Students with Agro-food Profile*,Procedia Economics and Finance,Volume 39,2016,Pages 83-87,ISSN 2212-5671, available from: [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(16\)30244-1](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)30244-1).
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567116302441>) (accessed April 2021)
- [50] PETROMAN C., MIREA A., LOZICI A., CONSTANTIN E.C.,MARIN D.,MERCE I. 2016 *The Rural Educational Tourism at the Farm*, Procedia Economics and Finance, Volume 39,2016,Pages 88-93,ISSN 2212-5671, available from
[https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(16\)30245-3](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)30245-3).
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567116302453>) (Accessed April 2021)
- [51] POKORNÝ Z. 2015 *Králík český červený*. *Chovzvířat.cz*. Available from:
<http://www.chovzvirat.cz/zvire/3889-kralik-cesky-cerveny/> (Accessed March 2021)
- [52] PHILIP S., HUNTER C., BLACKSTOCK K. 2010. *A typology for defining agritourism*. Tourism Management. 31, 754-758
- [53] REGION-TOUR.CZ, S.R.O. c2008-2019 *Doporučené ubytování Krkonoše. Region Krkonoše – ubytování | výlety | zážitky*. Available from:
<https://www.region-krkonose.cz/ubytovani/> (Accessed April 2021)
- [54] RYGLOVÁ K. 2007. *Limiting factors in the field of business activities in rural tourism*, AGRIC. ECON. – CZECH, 53, (9): 421–431
- [55] RYGLOVÁ K.,BURIAN M, VAJČNEROVÁ I.2011 *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing,, 213 s. ISBN 9788024740393.

- [56] SANAGUSTÍN FONTS VM. , Moseñe Fierro J.A., Gómez y Patiño M., *Rural tourism: A sustainable alternative*, Applied Energy, Volume 88, Issue 2, 2011, Pages 551-557, ISSN 0306-2619, Available from <https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2010.08.031>.
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S030626191000348X>)
- [57] SHARPLEY R., VASS A. Tourism, farming and diversification: An attitudinal study, *Tourism Management*, Volume 27, Issue 5, 2006, Pages 1040-1052, ISSN 0261-5177, [online] available from <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2005.10.025>.
(<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517705001706>)
- [58] SKUTEČNĚ ZDRAVÁ ŠKOLA, z.s. Skutečně zdravá škola - *Výroční zpráva za rok 2019*, 2020 Available from:
https://www.skutecnezdravaskola.cz/user_uploads/Soubory/VZ/SZ%C5%A0%20v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%202019.pdf (Accessed March 2021)
- [59] SMEJKALOVA BOUDA, 2021. *Smejkalova bouda – ubytování v Krkonoších*. Available from: <https://smejkalovabouda.cz/> (accessed February 2021)
- [60] SLEPIČÁŘ. CZ. *Zlatá kroupka: český poklad mezi plemeny slepic*. Slepíčář.cz Available from: Dostupné z: <https://www.slepicar.cz/blog/184-zlata-ceska-kroupka.html> (Accessed April 2021)
- [61] STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. 2021. *Národní program životního prostředí – nabídka dotací* available from: <https://www.narodniprogramzp.cz/nabidka-dotaci/> (accessed January 2021)
- [62] STRÍBRNÁ M. MIKULA P. 2003. *Agroturistika a biopotraviny: základ prosperity farmy : právní, finanční a informační podnikatelské minimum*. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 51 s.
- [63] STRÍBRNÁ M. 2005. *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press, c2005, 65 s. ISBN 80-86726-14-2.
- [64] ŠTĚPÁNEK V.; KOPAČKA L.; ŠÍP J., 2001: *Geografie cestovního ruchu*. Praha : Karolinum, 228 s. ISBN 80-246-0172-9
- [65] SVAZ VENKOVSKÉ TURISTIKY A AGROTURISTIKY, *Prázdniny na venkově 2021* Available from: <https://www.prazdninynavenkove.cz/seznam?k=7&s=0&o=0> (accessed February 2021) [66] SVAZ VENKOVSKÉ TURISTIKY A AGROTURISTIKY. 2021 *Přednášková činnost: Jaká témata přednášíme?* Available from: <https://www.svazvta.cz/sluzby/prednaskova-cinnost> (accessed March 2021)
- [67] SVĚT BEDÝNEK, *Co je to svět bedýnek a jak to celé funguje*. 2021 Available from: <https://www.svetbedynek.cz/vse-o-bedy-nkach> (Accessed March 2021)
- [68] SVOBODOVÁ H. VĚŽNÍK A. 2014 *Úvod do geografie venkova*. Fakulta informatiky Masarykovy Univerzity, Brno 2014 available from https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js14/g_venkov/web/skripta/geografie-venkova-skripta.pdf (accessed April 2021)
- [69] SZNAJDER F.J., PRZEBÓRSKA L., SCRIMGEOUR F. 2009. *Agritourism*. Wallingford CABI ISBN 978-1-84593-482-8
- [70] ŠKODOVÁ-PARMOVÁ D., 2007 *Agroturistika*. Ekonomická fakulta Jihočeská univerzita České Budějovice s92 ISBN 978-80-7394-009-6

- [71] U KOTYKŮ. *Ekofarma u Kotyků- O naší farmě* 2021 Available from: <http://www.ekofarmaukotyku.cz/farma/o-nasi-farme> (Accessed February 2021)
- [72] VÁCLAVÍK T. 2008 *Agroturistika na ekofarmách: Jak na to*. Ministerstvo zemědělství. Available from: http://eagri.cz/public/web/file/38603/Agroturistika_na_ekofarmach.pdf (accessed September 2020)
- [73] VYSTOUPIL, J. ŠAUER M. a kol (2011) *Geografie cestovního ruchu České republiky* ISBN 978-807-3803-407
- [74] WWW.TRHYFARMARSKE.CZ, Honzů P a Honzů M. *Kodex farmářských trhů*. Available from: <https://www.trhyfarmarske.cz/cim-se-ridime> (Accessed April 2021)
- [75] ZELENKA J, PÁSKOVÁ M. 2012 *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Zdroje obrázků

- [Obr.1] ASOCIACE TURISTICKÝCH REGIONŮ. 2016. *Turistické regiony a oblasti České republiky*. ATUR CZ Available from: <http://www.atur.cz/redakce/index.php?clanek=3321&xuser=&lanG=cs&slozka=996&xsekce=28728> (accessed March 2021)
- [Obr 2] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2009-2021. *Loga pro ekologické zemědělství - České biolo*. Ministerstvo zemědělství. Available from: <http://eagri.cz/public/web/file/531770/zebra.JPG> a <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/dokumenty-statistiky-formulare/loga-a-znaceni/> (Accessed April 2021)
- [Obr 3] ZEMĚPIS.COM. 2002-2021. *Slepá mapa krajů ČR s krajskými městy*. Available from: <http://www.zemepis.com/smkrajem.php> (accessed March 2021)
- [Obr 4] CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Regionální informační servis: Správní obvody obcí s rozšířenou působností*. Available from: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti> (Accessed April 2021)
- [Obr 5] GEOPORTÁL O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ V LBERECKÉM KRAJI. *Fyzickogeografické vymezení*. Available from: https://geoportal.kraj-lbc.cz/documents/13103/20029/G3_fyzicka_s2165i.jpg/63853f6b-cc1a-423f-a8d7-e4c2c92fc0aa?t=1353797238975 (Accessed April 2021)
- [Obr. 6] JILEMNICKO- SVAZEK OBCÍ, PAULŮ R, 2012 *Strategie rozvoje mikroregionu Jilemnicko*. Available from: <http://www.jilemnicko-so.cz/Content/Files/1294553027.pdf> (Accessed March 2021)
- [Obr. 7] OBEC SVOJEK. *Dopravní dostupnost* Available from: <https://www.svojek.cz/dopravni-dostupnost> (Accessed April 2021)
- [Obr.8] MAPY.CZ. 2021 Available from <https://mapy.cz/zakladni?x=15.6563175&y=50.4841685&z=9&l=0&source=muni&id=2747> (accessed April 2021)
- [Obr.9] AUTOCAMP SEDMIHORKY. *Český ráj – Globální geopark Český ráj* Autocamp Sedmihorky v.o.s. 2003-2019 Available from <https://www.campsedmihorky.cz/cesky-raj/> (accessed March 2021)
- [Obr.10] ZEMĚMĚŘIČSKÝ ÚŘAD. *Archivní mapy - originální mapy stabilního katastru*. Available from: https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=omc&idrastru=B2_a_4C_7492_4 (accessed March 2021)
- [Obr.11] ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘIČSKÝ a KATASTRÁLNÍ. 2004-2021 Available from: <http://sgi-nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&&MarQueryId=D6B992BE&MarQParam0=298883631&MarQParamCount=1&MarWindowName=Marushka>
- [Obr. 12] Katastrální mapa + ortofoto. Český úřad zeměměřičský a katastrální 2004-2021 Available from: <http://sgi-nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&&MarQueryId=6D2BCEB5&MarQParam0=761150&MarQParamCount=1&MarWindowName=Marushka> (Accessed April 2021)

[Obr. příloha] MAPY GEODÉZIE ON LINE. *Rozdělení podle oblastí – Česko podle regionů* 2014-2021 [online] Available from:

<https://www.mapy.geodezieonline.cz/kategorie/cesko-podle-regionu/> (Accessed March 2021)

https://www.mapy.geodezieonline.cz/user/9797/upload/ftp_client/oblasti/CR_oblasti-sm%C4%9Bsty.jpg (accessed March 2021)

Použité zkratky

ANC- Areas with natural constraints -platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními

ASZ – Asociace soukromých zemědělců

CR – Cestovní ruch

ČSÚ – Český statistický úřad

ČTPEZ – Česká technologická platforma pro ekologické hospodářství

CHKO – Cjráněná krajina oblast

LFA (Less favoured areas) – znevýhodněné oblasti, dnes označeny jako ANC

MZe- Ministerstvo zemědělství

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NP- národní park

ORP – Obec s rozšířenou působností

8. Samostatné přílohy

Dotazník k diplomové práci na téma Ekocentrum jako součást ekofarmy s agroturistikou

- 1) Jaký je Váš věk?
 - 0-14
 - 15-26
 - 27-64
 - 65 a více
- 2) Pohlaví
 - žena
 - muž
- 3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - Základní škola
 - Střední škola (vyučení/maturita)
 - Vyšší odborná škola
 - Vysoká škola
- 4) Jaké je místo Vašeho bydliště?
 - Vesnice do 500 obyvatel
 - Vesnice do 2000 obyvatel
 - Město do 9 999 obyv.
 - Město 10 000 – 99 999 obyv.
 - Město nad 100 000 obyvatel
- 5) V jakém typu zástavby bydlíte?
 - Byt
 - Rodinný dům/ vila,
 - Zemědělská usedlost/ statek
- 6) Kterou formu agroturistiky/ venkovské turistiky jste využila?
 - Pobyť v soukromém penzionu /chatě
 - Pobyť na fungující farmě /statku
 - Doprovodné programy bez ubytování (jízda na koni atd..)
 - žádnou
- 7) Jaká byla délka Vašeho pobytu?
 - 1-2 dny
 - 3-7 dní
 - 8-14 dní
 - Více než 15 dní
- 8) Co Vás nejvíce zajímá při výběru ubytovacího zařízení v rámci agroturistiky (výběr více možností)
 - Lokalita
 - Doporučení
 - Vybavenost
 - Ekologický přístup
 - Možnost podílet se na zemědělských pracích
 - Možnost podílet se na péči o hospodářská zvířata
 - Jiné
- 9) Kterou region nejčastěji navštěvujete? (dělení dle dělení Czechtourism)
 - Krkonoše a Podkrkonoší
 - Český ráj
 - Královehradecko
 - Východní Čechy
 - Vysočina
 - Jižní Čechy
 - Šumava
 - Plzeňsko a Český les
 - Západočeské lázně
 - Severozápadní Čechy
 - Střední čechy
 - Praha
 - Jižní Morava
 - Střední Morava a Jeseníky
 - Severní Morava a Slezsko
 - Východní Morava
 - Českolipsko a Jizerské hory
- 10) Navštěvujete místa spojená s agroturistikou opakovaně?
 - Ano
 - Ne

11) Co očekáváte od agroturistiky?
(výběr více možností)

- Odpočinek, relax
- aktivní dovolená (sport, pěší turistika /cykloturistika atd.)
- kontakt s hospodářskými zvířaty
- práce na statku
- ukázky a vyzkoušení si tradičních řemesel
- ekologický přístup farmy
- využívání lokálních potravin a biopotravin
- doprovodné programy
- jiné

12) Zajímáte se o Životní prostředí a ekologii?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

13) Jaké jsou Vaše preference při výběru potravin?

- Nakupuji především lokální potraviny u místních zemědělců/výrobců či na farmářských trzích
- Nakupuji potraviny nezávisle na prodejci/výrobcí
- Nakupuji potraviny jen v obchodech a super/hypermarketech
- žádné

14) Navštívil/a jste někdy ekologické centrum/Ekocentrum

- Ano
- Ne
- Nevím co to je

15) Jaký byl důvod návštěvy ekocentra

- Exkurze se školou
- Vzdělávací program pro dospělé
- Vzdělávací programy pro děti
- Výstava
- Cestopisná přednáška
- Beseda se známou osobností
- jiné

Rozdělení České republiky podle regionů

1. Západočeské lázně, 2. Severozápadní Čechy, 3. Českolipsko a Jizerské hory, 4. Český ráj, 5. Krkonoše a Podkrkonoší, 6. Královéhradecko, 7. Plzeňsko a Český les, 8. Střední čechy, 9. Praha, 10. Východní Čechy, 11. Střední Morava a Jeseníky, 12. Severní Morava a Slezsko, 13. Šumava, 14. Jižní Čechy, 15. Vysočina, 16. Jižní Morava, 17. Východní Morava

Obr. Mapa České republiky

Zdroj: Mapy Geodézie-On Line 2014-2021